

Goran Filipi

Pula

## ISTRORUMUNJSKE ETIMOLOGIJE VI.: FAUNA 1 (šumske i poljske životinje)

**UDK: 811.135.1 (497.5 Istra)' 373.22**

Rukopis primljen za tisak 13.01.2006.

*Izvorni znanstveni članak*

*Original scientific paper*

*Recenzenti: Vladimir Skračić, Joško Božanić*

U članku se raspravlja o zoonimima za šumske i poljske životinje u istrorumunjskim idiomima<sup>1</sup> koje smo prikupili na terenu uglavnom tijekom anketiranja za IrLA, a i kasnijim naknadnim provjerama. Uz prikupljene se zoonime dosljedno navode i slični ili isti oblici iz ir. leksičkih repertoara koje imamo na raspolaganju. Uz svaki se naziv daje i etimologija do koje se najčešće dolazi usporedbom oblika u okolnim govorima, čakavskim i istromletačkim. Ako je riječ domaća, daju se i paralele u ostala tri rumunjska dijalekta. Na kraju su članka kazala: I. Kazalo sustavnih imena; II. Kazalo hrvatskih stručnih naziva; III. Kazalo istrorumunjskih oblika; IV. Kazalo čakavskih oblika; V. Kazalo rumunjskih oblika; VI. Kazalo oblika iz drugih idioma i VII. Kazalo etimona.

***Ključne riječi:*** dijalektologija, etimologija, istrorumunjski, čakavski, zoonimi.

### 0.

Za istrorumunjske oblike koje smo sami zabilježili služimo se grafijom koju smo sastavili za IrLA. Riječ je o prilagođenoj hrvatskoj latinici kojoj su dodani grafemi koji izražavaju istrorumunjske posebne glasove:

â - stražnje muklo *a*

ε - jako otvoreno *e*

<sup>1</sup> Više o ir. v. u uvodnome dijelu IrE I. ili u IrLA.

ə - poluglas, čuje se između *v* i *r* u hrvatskoj riječi *vrt* - odgovara rumunjskome *ă*

č' - jako umekšano *č*

ś - umekšano *š*

ž - umekšano *ž*

ʒ - početni glas u tal. *zelo*

ǰ - glas između hrvatskoga *dž* i *đ*

ɣ - velarni zvučni frikativ, kao u španjolskom *lago*

ǀ - hrvatsko *lj*

ǃ - hrvatsko *nj*

Naglasak u višesložnim ir. riječima bilježimo podcrtavanjem naglašenoga vokala, osim *á* koje je uvijek naglašeno.

Ir. imenice navode se u jednini bez člana, čemu slijede nastavci za određeni član (*-u* ili *-a*), za množinu (*-o*, *-e*, *-č*, ...), za množinu s određenim članom (*-i*, *-ele*, *-irle*, ...) i na kraju odrednica roda (*m.*, *ž.*, *sr.* ili *bg.*); glagoli se navode u infinitivu, a uza nj se navodi i prvo lice jednine prezenta; kod pridjeva se daju najprije jedninski oblici za *m.*, *ž.* i eventualno *sr.* rod, a zatim iza točke i zareza još i množinski oblici.

Čakavske oblike koje smo sami zabilježili pišemo istom grafijom, a naglasak bilježimo kako je to uobičajeno u hrvatskoj dijalektološkoj literaturi, dok sve oblike iz literature vjerno prenosimo prema izvorniku.

U radu smo koristili sljedeće kratice:

acc. – akuzativ

ar. - arumunjski

arap. - arapski

bilj. - bilješka

bg. - srednji rod rumunjskoga tipa (dvorod)

bng – bez naznake godine

bug. – bugarski

coll. - zbirna imenica

čak. – čakavski

češ. – češki

čl. – član

engl. – engleski

gen. – genitiv

grč. – grčki

dr. - dačkorumunjski

fran. – franački

furl. - furlanski

germ. – germanski

- grč. - grčki
- hrv. - hrvatski
- imlet. - istromletački
- ir. – istrorumunjski
- istr. – istriotski
- izv. – izvedenica
- jd. - jednina
- juž. s. - južna sela (Šušnjeвица, Nova Vas, Jesenovik, Letaj, Brdo, Škabići, Trkovci, Zankovci, Miheli, Kostrčan)
- kas. - kasno
- knjiž. - književni
- l. – lice
- lang. – langobardski
- lat. - latinski
- m. - muški rod
- mak. - makedonski
- mlet. - mletački
- mn. - množina
- mr. – meglenorumunjski
- n. - srednji rod hrvatskoga tipa
- neodr. – neodređeni
- njem. - njemački
- odr. – određeni
- perz. – perzijski
- plt – pluralia tantum
- prid. - pridjev
- prijedl. – prijedlog
- prslav. - praslavenski
- reg. - regionalno
- rum. – rumunjski
- rus. - ruski
- sln. – slovenski
- srp. – srpski
- st. - staro
- stsl. – staroslavenski
- šp. – španjolski
- tal. – talijanski

tršč. – trščanski  
 tur. – turski  
 usp. - usporedi  
 v. - vidi  
 vlat. - vulgarnolatinski  
 ž. - ženski rod

## 1. Sisavci (Mammalia)

### 1.1. Lisica (*Vulpes vulpes*)

U Šušnjevcima i Novoj Vasi zapisali smo *lisice*, *-a*, *-e*, *-ele* ž, u svim ostalim mjestima *lisica*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.

Byhan navodi *lisitșe*, *-tse* (IrG 265), Maiorescu *lišitã*<sup>2</sup> (VIR 131), Cantemir *lišițe*, *-e* (TIR 169), Popovici *lisitșe*, *-a*, *-e*, *-le* (DIR 120), Sârbu i Frățilã *lisița*, *-e* (DIR 224), Kovačec *lisitșe*, *-a*; *lesitșe*, *-a* i *lisița* (IrHR 105). I Radu Flora s. v. **vulpe** za sva mjesta navodi samo oblike tipa *lišițe*, *lisița* (MALGI 76).

Zoonim *lisica* proširen je diljem slavenskoga jezičnoga teritorija. U ir. govovima riječ je o posuđenici iz čakavskih idioma: npr. u Brgudu i Čepiću *lisica* (IrLA 729), u Valturi i Ližnjaju *lišitsa* (ILA 729), u Labinu *lesica* (RLG 110), u Pićnu *lesica* (PI 57), na Braču *lišica* (ČL 500) < prslav. \**lisica* „je izpeljano iz \**lisъ* ‘lisjak’, \**lisa* ‘lisica’.” (SES 304)<sup>3</sup>.

### 1.2. Poljski zec (*Lepus europaeus*)

U svim smo mjestima zapisali isti zoonim: *lëpur*, *-u*, *φ* - i m.

Byhan ima *lëpur* (IrG 270), Pușcariu *lepur* (SIR 314), Maiorescu *liepur* (VIR 131), Popovici *lepur*, *-u*, *-i* (DIR 122), Cantemir *lëpur*, *-r* (TIR 169), Sârbu i Frățilã *lepur* i *iepur* (DIR 223), Kovačec *lëpur*, *-u*, *lëpur*, *-i* za Jesenovik i Žejane (IrHR 109)<sup>4</sup>.

Domaća riječ: dr. *iëpure* (DEX 472), ar. *lëpure* (DDAr 625), mr. *lëpur*, *lëpuri* (DMr 176) < lat. *lëporem*, DER 4285; *lëpus*, *-öre*, REW 4991.

### 1.3. Divlja svinja (*Sus scropha*)

U Žejanama, Šušnjevcima, Novoj Vasi, Brdu, Škabićima, Trkovicima i Kostrčanu zapisali smo *divlu pork*, u Letaju, Zankovicima i Mihelima *divli pork*

Hibridne sintagme sastavljene od pridjeva *divli* posuđene iz čakavskih govora [u Šušnjevcima i Novoj Vasi *divli*, *divle*; *divli*, *divle/divli* i *divji*, *divje*; *divji*, *divje/divji* i *dibli*, *dible*; *dibli*, *dible/dibli*, u ostalim mjestima *divli*, *divla*; *divli*, *divle/divli* i *divji*, *divja*; *divji*, *divje/divji* i *dibli*, *dibla*; *dibli*, *dible/dibli* - u Kovačeca nalazimo *divji* (*divli*), *divja* (*divle*),

<sup>2</sup> Vjerojatno pogrešno unijeto. Trebalo bi *lišitã* ili *lišitã*.

<sup>3</sup> Slavensku posuđenicu imaju i Meglenorumnjci: *lišitsã*, posuđenica iz bugarskoga (DMr 171).

<sup>4</sup> Na istoj stranici ima i oblik za ženku *lepurițe*, *-a* u Šušnjevcima i Brdu i *lepurița* u Žejanama te umanjenicu *lepurić*, *-u*; *lepuri*, *-u* za Šušnjevcima.

*divji* (*divli*) za Žejane i *divli*, *divl'e*, *divli* za Šušnjevicu (IrHR 69), u ostalih *divl'* (SIr 309); *divli*, *-e* (TIr 164); *divli* (DIr 207) < čak. *divji*, *divli* < prslav. \**divъ* (SES 94, 95)] i domaće imenice *pork* [u Šušnjevići *pork*, *-u*, *porc*, *-i*, u ostalim mjestima *pork*, *-u*, *porč*, *-i m* (isti oblik, *porc*, nalazimo i u svim ir. repertoarima kojima se služimo osim u Byhana: SIr 321; VIr 141; DRI 138; TIr 176; DIr 255; IrHR 152)] < lat. *pōrcus*, REW 6666; DER 6652 > dr. *porc* (DEX 825); ar. *pōrcu* (DDAr 872); mr. *porc* (DMr 229).

Sintagme su zapravo kalkovi prema čakavskome: npr. *divli prāsac* u Brgudu, *divli prasac* u Čepiću (IrLA 731); *dībli prasāts* u Svetvinčentu, Čabrunićima i Valturi, *dīmli prasāts* u Ližnjanu (ILA 731)<sup>5</sup>.

#### 1.4. Medvjed (*Ursus arctos*)

Jedino u Žejanama, uz posuđenicu *medv'ed*, *-u*, *-φ*, *-i m*, koriste i domaću riječ *urs*, *-u*, *urš* i *-φ*, *-i m*, u juž. s. *medvid*, *-u*, *medviz*, *-i m*, u Šušnjevići i Novoj Vasi još i *medvid*, *-u*, *-e*, *-ele* bg., a u Letaju još i *medvid*, *-u*, *-φ*, *-i m*.

I Radu Flora je u Žejanama zapisao *urs*, *úrсу*; *urš*, *úrši*, a u južnim selima oblike tipa *medvid* (MALGI 71).

Drugi je žejanski oblik domaći: *urs* (VIr 155; DRI 162; IrG 376; DER 9093), *úrсу* (IrHR 208 – za Žejane) < lat. *ŭrsus*, REW 9089, DER 9093 > dr. *urs* (DEX 1140), ar. *úrсу* (DDAr 1093), mr. *urs* (DER 9093).

Preostali su oblici posuđeni iz čakavskih idioma. Byhan navodi *medvid*, *-u*, *-di*, *-zi*, *-durl'e* (IrG 273), Popovici *medvid*, *-u* (DRI 124), Maiorescu *medved* (VIr 133), Cantemir *medvid*, *-z* (TIr 170), Kovačec *medvid*, *-u*, *medviz*, *-i* (IrHR 115) < npr. čak. u Brgudu *mēdv'ed* (IrLA 8, 9), u Svetvinčentu, Čabrunićima, Valturi *medvid* (ILA 8, 9), u Orbanićima *medv'et* (ČDO 489), u Pićnu *medvit* (PI 63) < prslav. \**medv'ēdb* (SES 331).

##### 1.4.1. Medvjedica

U Žejanama smo zapisali *úrса*, *-a*, *-e*, *-ele* ž, Šušnjevići i Novoj Vasi *medvidi'ce*, *-a*, *-e*, *-ele* ž, u drugim juž. s. *medvidi'ca*, *-a*, *-e*, *-ele* ž.

Popovici navodi *ursoña* (DRI 162), Kovačec *ursóne*, *-a* (IrHR 208 – za Žejane)<sup>6</sup>, a Popovici *medvidi'g*, *-a*, pl. *-e* (DRI 124).

Za etimol. v. 1.4.

#### 1.5. Vuk (*Canis lupus*)

U svim mjestima *lup*, *-u*, *-2*, *-i m*, u Žejanama, Šušnjevići i Novoj Vasi još i *lup*, *-u*, *-ure*, *-urle* bg. (u Žejanama *m*).

Domaća riječ. I Radu Flora je zabilježio samo nazive tipa *lup* (MALGI 72). Byhan ima *lup*, *-pi* (IrG 269), Pušcaru *lup* (SIr 314), Maiorescu *lup*, mn. *lupi* (VIr 132), Popovici *lup*,

<sup>5</sup> Usp. mr. *porc-dif* (DMr 229, s. v. *porc*), također slavenski kalk: mr. *dif* = *div* „divlji“ < bug. *div* (DMr 113).

<sup>6</sup> Usp. dr. (Banat) *ursqāne*, mr. *ursāniā* (DRI 162, s. v. *ursoña*).

-u, -i (DRI 121), Cantemir *lup*, -p (Tir 170), Sârbu i Frăţilă *lup*, mn. *lup* (Dir 225), Kovačec *lup*, -u, *lup*, -i za Žejane, Jesenovik i Brdo i mn. *lûpure* za Žejane i Brdo (IrHR 108) < lat. *lûpus*, REW 5173; DER 4948 > dr. *lup* (DEX 587), ar. *lup* (DDAr 644), mr. *lup* (DMr 175).

### 1.5.1. Vučica

U Šušnjevcu i Novoj Vasi *lupε*, -a, -e, -ele ž, u ostalim mjestima *lupa*, -a, -e, -ele ž, u Šušnjevcu još i *lupice*, -a, -e, -ele ž, u Jesenoviku još i *lupica*, -a, -e, -ele ž.

Maiorescu bilježi *lupă*, mn. *lupε* (VIr 132), Popovici *lupε*, -a, -e (DRI 121), Kovačec *lupóne*, -a za Žejane<sup>7</sup> i *lupite*, -a za Šušnjevcu i Novu Vas (IrHR 108). Za etimol. v. 1.5.

### 1.6. Srna (*Capreolus capreolus*)

U Šušnjevcu i Novoj Vasi *sərnε*, -a, -e, -ele ž, u ostalim mjestima *sərna*, -a, -e, -ele ž.

Od ir. repertoarama koje imamo na raspolaganju naziv nalazimo samo u dvjema: *sárne*, -a (IrHR 172 – za Šušnjevcu), *sárna*, -e (Dir 271).

Posuđenice iz čakavskoga: zoonim poznat diljem slavenskoga svijeta, u Istri npr. *srna* (PI 105<sup>8</sup>), *sina* (ARJ XVL/311) < prslav. \**sbrna* (SES 602).

#### 1.6.1. Srndać

U Žejanama i svim juž. s. osim u Šušnjevcu *sərnák*, -u, *sərnáč*, -i m, u Šušnjevcu *sərnák*, -u, *sərnáč*, -i m.

Za srndaća oblik imaju samo Sârbu i Frăţilă: *sârniac* mn. *sârniac* (*sârniat*) (Dir 271).

Čak. \**sərnák*, izvedenica od *sərna* (v. 1.6.). A možda i posuđenica iz nekog slovenskog govora u Istri, bilo izravna, bilo čakvskim posredovanjem: *sərnák* (slov. Istra).

### 1.7. Jelen (*Cervus elaphus*)

U svim mjestima *jelen*, -u, -φ, -i m.

Byhan je zapisao *jélen*, -u, -n-i (IrG 232), Popovici *jélen*, -u, mn. -ni (DRI 116), Sârbu i Frăţilă *ielen*, -i (Dir 218), Kovačec *jélen*, -u (IrHR 95 – za Žejane).

Posuđenica iz čakavskih govora: npr. u Labinu *jelen* (RLG 80), na Braču *jélen* (ČL 375) < prslav. \**elε*, gen. \**elene* (SES 199).

#### 1.7.1. Košuta

U Šušnjevcu i Novoj Vasi *košutε*, -a, -e, -ele ž, u svim ostalim mjestima *košuta*, -a, -e, -ele ž.

Čakavizmi (oblici tipa *košuta* prošireni su diljem čakavskih govornih područja) < prslav. \**košuta* (SES 264).

<sup>7</sup> Usp. ar. *lupoán'e* (DDAr 644), mr. *lupoánă* (DMr 176).

<sup>8</sup> Navodi se značenje „košuta“ što i ne mora biti netočno.

### 1.8. Jazavac (*Meles meles*)

U Žejanama *jāzavac*, *-u*, *jāzavci*, *-φ m*, u juž. s. *jazvȁc*, *-u*, *-φ*, *-i m*.

Od ir. repertoara kojima se služimo samo Sárbu i Frāṭilā imaju zoonim: *iazbāt* i *iazbeṭ* (DÍr 218).

Čakavizmi: npr. u Pićnu *jāzvac* (PI 44), u Vodicama *jāzbac* (ID 177), u Rukavcu *jāzvac* (RČGR 98), u Čabru *j'a:zbec*, *-a* (GČP 88) > prslav. \**ězvьcb*, „izpeljano iz pslovan. \**ězva* 'jama, podzemni brlog'." (SES 198).

Žejanski je oblik vjerojatno pod utjecajem hrvatskoga standarda: *jāzavac* (RHJ 410). Ostali su oblici ili jako stari ili posuđeni tek u Istri jer južni čakavski dijalekti, koliko je nama poznato, imaju samo oblike tipa *jazavac* – Autori čak. rječnika kojima se služimo, osim B. Jurišića za Vrgadu, ne donose oblika, vjerojatno jer je kao u standardu: *jāz'āvac* (RGV 80).

### 1.9. Kuna (*Martes martes*)

U Žejanama, Letaju i Brdu *kūna*, *-a*, *-e*, *-ele ž*, u Šušnjevi i Novoj Vasi *kunice*, *-a*, *-e*, *-ele ž*, u Jesenoviku, Škabićima, Trkovicima, Zankovicima, Mihelima i Kostrčanu *kunica*, *-a*, *-e*, *-ele ž*, u Zankovicima i *kunice*, *-a*, *-e*, *-ele ž*.<sup>9</sup>

Byhan je zapisao *kunitse*, *-tse* (IrG 258), Popovici *cuniṭe*, mn. *-e* (DRI 103), Sárbu i Frāṭilā *cuniṭa*, *-e* (DÍr 202).

Posuđenica iz čakavskih govora: npr. u Novom Vinodolskom *kun'ica* (RČGNV 111), u Senju *kunā* (SR 62), na Cresu *kunā* (BBT 189) < prslav. \**kuna* (SES 283).

### 1.10. Lasica (*Mustela nivalis*)

U Šušnjevi i Novoj Vasi *lāsice*, *-a*, *-e*, *-ele ž*, u ostalim mjestima *lāsica*, *-a*, *-e*, *-ele ž*.

Ir. repertoari kojima se služimo nemaju ovaj zoonim. Kao ni čak. koji se tiču Istre, no mi smo oblik *lāsica* potvrdili u više mjesta u Istri, a poznat je i u Dalmaciji: npr. na Braču *lāsica* (ČL 486) < prslav. \**lasica* (SES 459, s. v. *podlāsica*).

### 1.11. Vjeverica (*Sciurus vulgaris*)

U Žejanama *vęverica*, *-a*, *-e*, *-ele ž*, u Šušnjevi i Novoj Vasi *liverice*, *-a*, *-e*, *-ele ž*, u ostalim juž. s. *liverica*, *-a*, *-e*, *-ele ž*.

Ir. repertoari kojima se služimo ne donose ni ovaj zoonim. Nema ga ni u čak. rječnicima za Istru. No, nazivi tipa *veverica*, *viverica* uobičajeni su u svim čakvskim idiomima. Oblik *liverica* možemo objasniti disimilacijom *v – v → l – v*, a kako nemamo potvrdu za zoonime tipa *liverica* u čak. idiomima, moramo dopustiti da je disimilacija mogla nastati i unutar istrorumunjskoga. Bilo kako bilo, riječ je o čakavizmima koji potječu od prslav. \**vęverica* (SES 715).

<sup>9</sup> Republika je Hrvatska ubrzo nakon osamostaljenja uvela vlastitu novčanu jedinicu imenom *kuna* što su preuzeli i Istrorumunji: u Šušnjevi i Novoj Vasi *kūne*, *-a*, *-e*, *-ele ž*, u ostalim mjestima *kūna*, *-a*, *-e*, *-ele ž*.

### 1.12. Jež (*Erinaceus europaeus*)

U Šušnjevici *jez*, **-u, -φ, -i m**, u svim ostalima mjestima *jež*, **-u, -φ, -i m**.

Od autora ir. repertoara koji su nam na raspolaganju samo je Popovici zapisao *ježu* (DRI 117).

Posuđenica iz čakavskih govora: npr. *jež* u Čepiću (IrLA 732), Svetvinčentu, Čabrunićima, Valturi i Ližnjanu (ILA 732), *jež* u Brgudu (IrLA 732) i *ješ* u Svetvinčentu (ILA 732) < prslav. \*ežb (SES 203).

### 1.13. Krtica (*Talpa europaea*)

U Žejanama, Brdu, Škabićima i Trkvcima *kȳrtica*, **-a, -e, -ele ž**, u Šušnjevici i Novoj Vasi *kȳrtine*, **-a, -e, -ele ž**, u Letaju, Zankvcima i Kostrčanu *kȳrtina*, **-a, -e, -ele ž**, u Mihelima *kȳrt*, **-u, -2, -i m**, u Jesenoviku *hȳrt*, **-u, φ, -i m**.

Byhan navodi *krtinge*, **-ne** (IrG 255), Cantemir *čȳrtine*, **-ń** (Tir 161), ostali nemaju.

U čakavskim govorima imamo: npr. u Brgudu *kȳrtica*, u Čepiću *kȳrt* (IrLA 733), u Svetvinčentu *kȳrtitsa*, *xȳrtina*, u Čabrunićima i Valturi *kȳrtina*, u Valturi i Ližnjanu *xȳrtina* (ILA 733), u Pićnu *krt* (PI 54), u Labinu *hrt* (RLG 73), u Orbanićima *kȳrt* (ČDO 474) < prslav. \*krbtb (SES 280).

Kako je iste etimologije i dr. *cȳrtiȳ* (DEX 156), možemo pretpostaviti da su Istrorumunji riječ u tom obliku rabili i prije dolaska na Krk i Istru, a da su je kasnije prilagodili prema čakavskim terminima, dok bi žejanski oblik mogao biti i izvorni, poduprt čakavskim zoonimima tipa *kȳrtica*. No, možda je ipak riječ o slučajnom poklapanju slavizama - pogotovo što sličnih oblika ne nalazimo za druga dva rumunjska dijalekta.

### 1.14. Miš (*Mus musculus*)

U Žejanama smo zapisali *šȳreč*, **-u, -2, -i m**, u Šušnjevici *sȳrec*, **-u, -φ, -i m**, u ostalim mjestima *sȳreč*, **-u, -φ, -i m**. Nazivi pokrivaju i poljskoga miša (v. 1.15.) i šumsku rovku (v. 1.16.).

Domaća riječ. Pušcariu je zapisao *soreȳ* (Sİr 325), Popovici *šoreću* i *šoretu* (DRI 155), Maiorescu *šorec* i *šorece* (Vİr 149), Cantemir *šoric*, **-cȳ** (Tİr 182), Sȳrbu i Frȳtilȳ *šorec*, *šoreč* (Dİr 184), a Kovačec u Žejanama *šȳreč*, **-u** i Brdu *šȳreȳ* (IrHR 190) < lat. *sȳrex*, **-ȳce**, REW 8098, DER 7952 > dr. *šȳarece* (DEX 1057), ar., mr. *šȳaric* (DDAr 1010, DMr 285).

### 1.15. Poljski miš (*Microtus arvalis*)

#### V. 1.14.

U Žejanama smo za ovaj zoonim dobili odgovor *sȳreč*, **-u, -φ, -i m**, no to dakako ne predstavlja opoziciju „miš” vs. „poljski miš”, nego je riječ o različitoj realizaciji početnoga fonema u dva različita ispitnika.

Poseban smo odgovor za ovu vrstu dobili samo u Šušnjevici, *sȳrecu din pemȳnt* i u Novoj Vasi, *sȳreću de brajdi*.

Sintagme nastale in loco: *de* < lat. *de*, REW 2488; *din* [( < *de* + *in* < lat. *ȳn*, REW 4328); *pemȳnt* „zemlja” (u Žejanama *pemȳnt*, **-u, -ure, -urle m**, u Šušnjevici, Novoj Vasi, Jesenovik,



Brdu i Škabićima *pemint*, -u, -ure, -urle bg, u Letaju, Trkovicima, Zankovicima, Mihelima i Kostrčanu *pemint*, -u, -ø, -i m – IrLA 61 - Byhan navodi *pemint*, -u (IrG 304), Pušcaru *peminy* (Sİr 319), Maiorescu *pămint* (Vİr 138), Popovici *pemint*, -u (DRI 135), Cantemir i Sârbu i Frățilă *pemint*, -ure (Tİr 175, Dİr 248), Kovačec *pemint*, -u, *peminture*, -urle (IrHR 145)] < lat. *pavimētum*, REW 6312 > dr. *pāmānt* (DEX 763), ar. *pimintu* (DDAr 844), mr. *pimint* (DMr 222); *brajdi* - mn. od oblika tipa *brajde*, *brajda* (u Šušnjevi i Novoj Vasi *brájde*, -a, -i, -ile ž, u Letaju i Mihelima *brájda*, -a, -e, -ele ž, u ostalim juž. s. *brájda*, -a, -i, -ile ž „vinograd; odrina”), mletacizam koji je u ir. dospio preko čakavskih govora: npr. u Svetvinčentu i Čabrunićima *brájda*, u Valturi i Ližnjanu *brájda*, oboje „vinograd” (ILA 1194), u Orbanićima *brájdi plt* „loze; vinograd” (ČDO 421), u Novom Vinodolskom *brájda* „ograđeno kultivirano zemljište, najčešće vinograd” (RČGNV 25) < mlet. *bràida* (BOE 97), tršč. *bràida* „prato della periferia della città” (GDDT 90), *bràida* „in Istria vale «vigna» per gli flavi” (DG 112) < *braida* (langobardski), REW 1266<sup>10</sup>.

### 1.16. Šumska rovka (*Sorex araneus*)

Za šumsku smo rovku u svim anketiranim mjestima dobili iste odgovore kao i za poljskoga miša (v. 1.14.).

### 1.17. Štakor (*Mus rattus*)

U Šušnjevi i Novoj Vasi *pantigãε*, -a, -e, -ele ž, u ostalim mjestima *pantigãna*, -a, -e, -ele ž.

Oblik nalazimo samo u Kovačeca: *pantigãε*, -a za Brdo (IrHR 142).

Mletacizam proširen diljem čakavskoga prostora koji je u ir. govore ušao posredstvom čakavskih idioma: npr. u Čabrunićima, Valturi i Ližnjanu *pantigãna* (ILA 737), u Čepiću i Brgudu također *pantigãna* (IrLA 737), u Labinu *pantagana* (RLG 155), u Pićnu *pantigãna* (PI 80) < mlet. *pantegãna* (BOE 468), *pantigana* (GDDT 430; VDP 126; VG 731), *pantegana* (VG 731) < lat. *mus pōntīcus*, REW 6651.2<sup>11</sup>

### 1.18. Šišmiš / netopir (*Vespertilio murinus*)

U Žejanama vele *pułina de nopte*, u Šušnjevi *puđe pul ši puđe sōrec*, u Novoj Vasi, Jesenoviku i Letaju *puđe pul ši puđe sōreč*, u Brdu, Trkovicima, Zankovicima, Mihelima i Kostrčanu *puđe pul puđe sōreč*, u Škabićima *orbu sōreč*, *sōreču orb* i *ćirimiš*, -u, -ø, -i m.

Oblik *ćirimiš* ekspresivna je složenica čiji bi prvi dio mogao skrivati čak. prid. *ćorav* [*ćörav* u Čepiću (IrLA 195b) i Čabrunićima (ILA 195b), *ćörav* u Brgudu (IrLA 195b) > ir.

<sup>10</sup> Iste je etimologije i istriotski u Fažani *b'rajda* (ILA 1194), no u značenju „vinograd” termin je tamo mogao dospjeti preko čakavskih govora; naime, u drugim se istriotskim mjestima za vinograd kaže *pjan'ada* (Bale, Vodnjan, Galičana, Šišan – ILA 1194).

<sup>11</sup> „Latinska zveza vsebuje izposojenko iz gr. *Pontikós* ‘pontski’, prid. od *Pōntos*, kar je označevalo južno obalo Črnega morja in tamkajšnje ozemlje. Podgane so v Evropo namreč prišle z ladijskim prometom z vzhoda.” (SES 459, s. v. *podgãna*).

*čorav, čorava, čoravo; čoravi, čorave, čoravi prid.* u Žejanama, *čorav, čorave, čoravo; čoravi, čorave, čoravi prid.* u Novoj Vasi, *čorav, čorava, čoravo; čoravi, čorave, čoravi prid.* u Jesenoviku, Letaju, Brdu i Trkocima, *čorav, čorava, čoravo; čoravi, čorave, čoravi prid.* u Zankovcima, *corav, corave, coravo; coravi, corave, coravi prid.* u Šušnjevi (v. i IrLA 195b)], izvedenicu na *-av* od tur. *kjor* „slijep” < perz. *kūr* „id.” (SES 75, s. v. **čōrav**) koja je u čakavske gvore vjerojatno ušla iz standardnoga jezika, dok je drugi dio složenice čak. *miš* < prslav. \**myšb* (SES 345). Ako je pretpostavka točna, zoonim se oblikovao od sintagme \**čoravi miš* → *čirimiš*. Za zoonim nemamo potvrdu u čak. idiomima, no on vjerojatno (zbog drugog elementa) nije nastao unutar istrorumunjskoga, pa je kao neposredni etimon najekonomičnije pretpostaviti čak. \**čirimiš*.

Preostali su zoonimi sintagme u značenju „noćna ptičurina” (Žejane), „slijepi miš” (Škabići), pola ptice, pola miša” (u preostalim navedenim mjestima): ir. *orb, orba; orb(i), orbe prid.* u svim mjestima osim u Šušnjevi i Novoj Vasi gdje imamo *orb, orbí; orb(i), orbe prid.*<sup>12</sup>; *orb, -be, -bi, -be* (IrG 294), *orb, -e*, mn. *-i, -e* (DRI 131), *orb, orbā*, mn. *orbi, orbe* (VIr 137), *orb, -e* (TIr 174), *orb, -a* (DIr 243), *orb, -e, orb, -e* za Novu Vas i *orb, -a, orb(i), -e* za Žejane (IrHR 138) < lat. *orbis*, REW 6086 > dr. *orb, oárbā* (DEX 725), ar. *órbu, oárbā* (DDAr 808), mr. *úorb, -ā* (DMr 316); ir. *puíl, -u, -a, -i m* i *puíl, -u, -ure, -urle m* u Žejanama, *puíl, -u, -ure, -urle bg* u Škabićima, *puíl, -u, -a, -i m* u ostalim juž. s.; *puíl* (IrG 322; SÍr 322; DRI 142; TIr 177; DÍr 263), *puliú*, mn. *puli* (VIr 143), *puíl, -u, puíl, -i* (IrHR 161)<sup>13</sup> < lat. *púllus* „mlado životinje”, REW 6828 > dr. *pui* (DEX 869), ar. *puílíú* (DDAr 893), mr. *puíl* (DMr 239) – prvi elemenat žejanske sintagme, *puĺina, -a, -e, -ele* ž uvećanica je na *-ina* od *puíl* koja je nastala unutar žejanskorumunjskoga; ir. *nopte, -a, nopc, -ile* ž u Žejanama, Jesenoviku, Brdu, Škabićima, Trkocima, Zankovcima, Mihelima i Kostrčanu, *nopte, -a, nopc, -ile* ž u Šušnjevi i Novoj Vasi, *nopta, -a, -e, -ele* u Letaju (IrLA 18); *nópte* (IrG 288), *nopte* (SÍr 317), *nopte*, mn. *nopti* (VIr 136), *nópte, -t* (TIr 173), *nopte, nopta* (DRI 129), *nopte, nopt* (DIr 238), *nópte, -a, nopt, -ile* (IrHR 129 – za Jesenovik i Žejane) < lat. *nōx, nōcte*, REW 5973 > dr., ar. *noápte* (DEX 696; DDAr 777), mr. *noápti* (DMr 207); oblik *pode* [*po de* (IrG 310; DIR 137; TIr 175), *pode* (SÍr 320; DÍr 252), *póde* (IrHr 149 – za Žejane)] hibridan je: prvi je dio, *po*, hrvatski<sup>14</sup>, (< prslav. \**polb*, SES 465, s. v. **poll**) > ir. *po* (IrG 310; DIR 137; TIr 175; DÍr 251; IrHR 148 – potonji navod za Žejane, Jesenovik i Šušnjevicu); drugi, *de*, domaći (< lat. *de*, REW 2488); *ši* < lat. *sic*, REW 7892 > dr. *ši* (DEX 1055), ar. *ši* (DDAr 1005), mr. *ši* (DMr 284); za *sorec* v. 1.14.

Usp. *po mīša-po tíča* u Svetvinčentu i Čabrunićima, *pō tíča pō mīša* u Valturi, *po tíča po mīša* u Ližnjanu (ILA 738) i *slípi mīš* u Brgudu (IrLA 738).

### 1.19. Tvor (*Mustella putorius*)

U svim smo anketiranim mjestima zabilježili *tvor, -u, -a, -i m*, a u Šušnjevi još i *pucole, -a, -e, -ele* ž.

<sup>12</sup> V. i IrLA 195a.

<sup>13</sup> U čakavskom govoru južnoga dijela otoka Krka zabilježili smo ir. posuđenicu *puĺić* „ptica”.

<sup>14</sup> Rumunjski književni jezik također poznaje zastarjelicu slavenskoga podrijetla *pol* (DEX 816; DER 297), no ir. oblik o kojem raspravljamo vjerojatno nije s njom u svezi.

Oblik *tvor* slavenskoga je podrijetla, posuđen ili iz nekog čak. idioma, gdje je po svojoj prilici učena riječ, ili izravno iz hrvatskoga standardnoga jezika: *tvōr*, u Čabrunićima (ILA 739) i Brgudu (IrLA 739), *tvōr* u Valturi (ILA 739) i Čepiću (IrLA 739), hrv. *tvōr*; *tvōr* (RHJ 1286) < prslav. \**dbxor'b* (SES 90, s. v. *dihūr*).

Drugi je oblik mletačkoga podrijetla, u ir. ušao posredstvom čakavskoga: npr. u Pićnu *pùcola* (PI 93) < npr. pulskomletački *putsola* (ILA 739) < izv. od lat. \**pūtium* „smrad“<sup>15</sup>, REW 6880.

## 1. 20. Puh (Glis glis)

U Žejanama *ȳler*, *-u*, *-ure*, *-urle m*, u juž. s. *puh*, *-u*, *-a*, *-i m*.

Žejanski je oblik domaća riječ < lat. *glere*, REW 3787.2. Kovačec je zabilježio *ȳler*, *-u*, mn. *ȳler* i *ȳlerure* za Žejane (IrHR 84), ostali nemaju.

Drugi je oblik, koji ne nalazimo u ir. repertoarima kojima se služimo, čakavskog podrijetla: npr. na Pagu i Braču *pūh* (RGP 304; RSG 298) < prslav. \**pblxb* (SES 466, s. v. *polh*). Oblik ne nalazimo u čak. rječnicima za istarsko područje kojima se služimo, no sami smo ga zabilježili u više mjesta u Istri: *pūh* (Medulin, Ližnjan, Svetvinčenat, Čepić, Brgud, Vižinada), *pūh* (Valtura, Marčana, Rakalj).<sup>16</sup>

## 2. Kolutićavci (Annelida)

### 2.1. Pijavica (*Sanguisuga medicinalis*)

U Šušnjevići i Novoj Vasi *pijavice*, *-a*, *-e*, *-ele ž*, u svim ostalim mjestima *pijavica*, *-a*, *-e*, *-ele ž* i u Žejanama još i *glis̃tina*, *-a*, *-e*, *-ele ž*.

U ir. repertoarima kojima se služimo ne nalazimo oblika. Posuđenice iz čakavskih govora: npr. u Brgudu i Čepiću *pījavica* (IrLA 756), u Svetvinčentu *pījovitsa* i *pījavitsa*, u Čabrunićima i Ližnjanu *pījavitsa* (ILA 756) < izv. od prslav. \**piti*, sed. \**pbjȳ* (SES 447, s. v. *pīti*).

Za drugi žejanski termin v. 2.2.

### 2.2. Kišna glista (*Lumbricus terrestris*)

U Žejanama *ȳlista*, *-a*, *-e*, *-ele ž*, u Jesenoviku, Letaju, Brdu, Škabićima, Trkocima, Zankocima, Mihelima i Kostrčanu *gl̃ista*, *-a*, *-e*, *-ele ž*, u Šušnjevići i Novoj Vasi *gl̃iste*, *-a*, *-e*, *-ele ž*. Oblici zabilježeni u Žejanama, Šušnjevići, Novoj Vasi, Letaju, Mihelima i Kostrčanu vrijede i za gujavicu (v. 2.3.)

Samo Kovačec navodi *gl̃iste*, *-a*, *-e* za Brdo (IrHR 84).

Posuđenice iz čakavskih govora: npr. u Brgudu i Čepiću *gl̃ista* (IrLA 741), u Svetvinčentu *gl̃ist* i *gl̃istina*, u Valturi i Ližnjanu *gl̃ista* (ILA 741) u značenju „glista“; u

<sup>15</sup> Tvor luči izuzetno oštar i neugodan miris.

<sup>16</sup> Isti su glasovni razvitak, *pbl-* > *pu-*, imali i oblici za tu životinju u slovenskim istarskim govorima: npr. u Svetom Antonu kod Kopra *puh* (NSSA 101).

Čepiću, Čabrunićima, Valturi i Ližnjanu *glis̃ina* (IrLA/ILA 745) u značenju „gujavica” < prslav. \**glista* (SES 143).

### 2.3. Gujavica (*Lumbricus rubellus*)

U Jesenoviku, Letaju, Brdu, Škabićima, Trkovicima i Zankovicima *l̃erm*, *-u*, *-ø*, *-i m*, za ostala mjesta v. 2.2.

Byhan navodi *l̃erm* i *ĩerm* (IrG 270; 233), Popovici *l̃erm*, *-u* (DRI 122), Cantemir *l̃erm*, *-i* (Tlr 169), Maiorescu *ierm*, *ierme*, *gherm*, *gherme* (Dlr 128), Kovačec *yl̃ermu* (*rijetko yl̃erm*, *-u*), mn. *yl̃ermure*, *-urle* i *yl̃ermi* za Žejane (IrHR 84), *l̃ermu*, *l̃ermi* za Šušnjevicu i Novu Vas i *ĩermu* za Novu Vas u starijih govornika (IrHR 109) – sve „crv” – i naši termini tipa *l̃erm* označuju ponajprije crve (Vermes, Helminthes).

Domaća riječ: dr. *vĩerme* (DEX 1161), ar. *vermu*, *varmi* (DER 9243) < lat. *ṽermis*, REW 9231; DER 9243.

## 3. Gmazovi (Reptilia)

### 3.1. Zmije (Serpentes)

#### 3.1.1. Opći naziv za zmiju (Serpes)

Za zmiju općenito zapisali smo: *š̃arpe*, *-ele*, *-i*, *-ile* ž u Žejanama, *k̃ackε*, *-a*, *-e*, *-ele* ž u Šušnjevicu, *k̃acka*, *-a*, *-e*, *-ele* ž u Jesenoviku, Letaju, Brdu, Škabićima, Trkovicima, Zankovicima, Mihelima i Kostrčanu, *guj̃inε*, *-a*, *-e*, *-ele* ž u Šušnjevicu i Novoj Vasi.

Prvi naziv, *š̃arpe*, domaći je: *š̃arpe*, *-ele* (DRI 154); *šarpe*, mn. *šerpi* (Vlr 146); *š̃arpe*, *-p* (Tlr 182); *š̃arpe*, *šarp* (Dlr 283); *š̃arpe*, *-ele*, *šerp*, *-i* za Žejane i (rijetko) Novu Vas, (*š̃arpé*), *š̃arpélu* za Šušnjevicu i Novu Vas u značenju „zmija” (Žejane) i „crna zmija” (Šušnjevicu i Nova Vas) (IrHR 188) < lat. \**serpes*, *-is*, REW 7855.2 > dr., ar. *š̃arpe* (DEX1052; DDAr 1000), mr. *š̃arpi* (DMr 283).

Oblik *k̃acka* [Pušcariu donosi *č̃ãtkε* (Slr 306), *č̃ãc̃εg*, *-ke* (DRI 97), Maiorescu *cacicã*, plurale *caciche* (Vlr 112), Cantemir *c̃ac̃iche*, *-e* (Tlr 159), Kovačec *č̃ãtkε*, *č̃ãtca* za Šušnjevicu i *č̃ãckε*, *č̃ãc̃ca* za Kostrčan i Novu Vas (IrHR 48). Sve tipove ima i Radu Flora (MALGI 70)] posuđen je iz čakavskih govora: npr. u Brgudu i Čepiću *k̃acka* „zmija” (IrLA 742a), u Danama također *k̃acka* „zmija” (ID 179, s. v. *k̃ãča*), u Crikvenici *k̃acka*, *k̃ackak* „zmija” (CB 47), u Novom Vinodolskom *kačak* „vjerojatno poskok”, na Krku *kaška* (SKOK I/542, s. v. *g̃ad*) < izv. od prslav. \**kačiti* „dvigati, premikati od spodaj navzgor” (SES 207, s. v. *k̃ačiti*). Byhan navodi *k̃atša* (IrG 240), iste etimologije kao i gornji nazivi, što drugi ne donose, a ni sami nismo potvrdili. Također čakavizam, npr. u Vodicama *k̃ača* (ID 179), koji se poklapa sa slov. i kajkavskim oblicima toga tipa<sup>17</sup>): „Enako je hrv. čak. in kajk. *k̃ača* ‘kača’, zlasti ‘strupena kača’, prvotno verjetno le \*‘modras’. To je izpeljano iz \**kačiti* ‘dvigati, obešati’, kar je sorodno s pslovan. \**skakati*, \**skačiti*. *Kača* torej prvotno pomeni \*‘skakač’. Modras namreč ob napadu lahko skoči zelo visoko. K pomenski motivaciji prim. hrv., srb. *pòskok* ‘modras’, kar je izpeljano iz *poskòčiti* ‘poskočiti’. (SES 207).

<sup>17</sup> V. SKOK I/542, s. v. *g̃ad*).

Zoonim *gujine* također je iz čakavskoga (od ir. repertoara kojima se služimo samo R. Flora za Žejane navodi *gu.ine*, *gu.ina*; *gu.ine*, *gu.inele* (MALGI 70): npr. u Vodicama *gūjina* (ID 179, s. v. *kāča*), u Kukljici *guina* (RGK 82), u Rivnju *gujina* (RRG 105) - sve „zmija”, uvećanice<sup>18</sup> na *-ina* od čak. *guja* „zmija”: npr. u Pićnu *gūja* (PI 39), u srednjoj Dalmaciji *gūjā*, (ČL 259) < prslav. \**guja* (HER 252).

### 3.1.2. Riđovka (*Vipera berus*)

U Škabićima *kāčka na rige*, u drugim juž. selima nazivi za riđovku jednaki su hiperonimima tipa *kačka* (v. 3.1.1.).

Za *kāčka* v. 3.1.1. Sintagma *na rige* „na crte” čakavskog je podrijetla, sastavljena od domaćeg elementa *na* (< prslav. \**na*, SES 366) i acc. mn. od *riga* „crta” (u Šušnjevići i Novoj Vasi *rige*, *-a*, *-e*, *-ele ž*, u drugim mjestima *riga*, *-a*, *-e*, *-ele ž*), mletacizma proširenog diljem čakavskih područja (< mlet. *riga*, BOE 575 < lat. *riga* (lang.), REW 7311). Naziv *duguje* postanje pruži na leđima zmije: „Međutim, ma kako različita bila temeljna boja, od nje se uvijek jassno ističe dugačka pruga na leđima u izlomljenoj crti (cikcak).” (BREHM 588).

### 3.1.3. Crna riđovka (*Vipera berus* var. *prester*)

U Šušnjevići *serp*, *-u*, *-o* *-i m* i *serp*, *-u*, *-ure*, *-urle* *bg*, u Novoj Vasi i Jesenoviku *šerp*, *-u*, *-o*, *-i m* i *šerp*, *-u*, *-ure*, *-urle* *bg* u Brdu, Trkovicima, Mihelima i Kostrčanu *šārpel*, *-u*, *-o*, *-i m*, u Škabićima *šārpel*, *-u*, *šārpele*, ? *bg*, u Zankovcima *šārpelu negru*.

U Byhana nalazimo *šerp* „zmija” (IRG 336). Oblici potječu od onih tipa *šārpe* (v. 3.1.1.). R. Flora navodi *šōārpe*, *šōarpele*; *šerp*, *šērp<sup>i</sup>* za Žejane, *šerp*, *šērp<sup>u</sup>*; *šērp<sup>u</sup>*; *šērp<sup>u</sup>*; *šērp<sup>u</sup>* za Letaj, Novu Vas i Jesenovik (MALGI 70).

Zoonim koji smo zapisali u Zankovcima sintagma je sastavljena od domaćih elemenata: *negru* „crn” (v. 5.6.) i *šārpelu* (v. 3.1.1.).

### 3.1.4. Poskok (*Vipera ammodytes*)

U Žejanama *poskok*, *-u*, *-o* i *poskoč*, *-i*, u Šušnjevići *pāvuk*, *-u*, *-o*, *-i m*, Novoj Vasi *pāvug*, *-u*, *-o*, *-i m*, u Jesenoviku i Letaju *pāvug*, *-u*, *pāvuč*, *-i m*, u Brdu, Zankovcima, Mihelima i Kostrčanu *pāuk*, *-u*, *pāuč*, *-i m*, u Škabićima *kāčka ku čufu*.

Žejanski zoonim (ne nalazimo ga u ir. repertoarima koji su nam na raspolaganju) posuđenica je iz čakavskoga: npr. *pōskok* u Čepiću (IrLA 742b), Svetvinčentu i Čabrunićima (ILA 742b), na Braču (ČL 881) - izvedenice od *poskočiti(i)* < prslav. \**s(ʔ)kočiti* (SES 571, s. v. *skakāti*).

Za oblike tipa *pavuk* u Kovačca nalazimo *pāvuc*, *-u* za Šušnjeviću i *pāvug*, *-u* za Novu Vas (IrHR 143), u Radu Flore *pavúg(u)* i *pāvug*, *pāvuč*, *pāvuč<sup>i</sup>* (MALGI 70). Oblik donosi i Popovici, *pāvuc*, *-u*, *-i* (DRI 134), ali samo u značenju „pauk”<sup>19</sup>. M. Hirtz donosi *pauk* i *pavuk* za Hercegovinu, no u značenju „slijepić” (RNZN1 104).

<sup>18</sup> Usp. *gujetina* (ČL 259).

<sup>19</sup> Mi smo za pauka zabilježili entomonime tipa *pavūžina*, *paucine*, *paučina*, *pavulin*, *pavlinčić*, *pauk* i *paučić* (IrLA 892a, 893). Do miješanja tih oblika s oblicima za poskoka može doći, pa nije nužno da je Popovici pogriješio u atribuiranju termina.

Etimologija nije jasna. Teško je poskoka dovesti u svezu s paukom jer svi oblici tipa *pavuk*, *pavok* i *pauk* u hrv. i slov. dijalekatnim i inim rječnicima navode se samo u značenju „pauk”, no etimologija za kukca semantički odgovara i zmiji: „Pslovan. (...) \**pa(v)qkǫ* je sestavljeno iz predpone \**pa-* in neke tvorbe iz ide. baze \**Hank-*, \**Hṅk-* ‘kriviti’ iz katere se je razvilo npr. stind. *aḡká-* ‘krivina, kavelj’ (...) lat. *uncus* ‘ukrivljen’. (SES 420, s. v. **pâjek**). Zbog manjkavosti potvrda teško je reći je li ovo nekakav stari slavenski ostatak u rumunjskome.

Zoonim koji smo zapisali u Škabićima, *káčka* (v. 3.1.1.) *ku čufu* nastao je in loco: *ku* „s, sa”, domaća riječ < lat. *cum*, REW 2385; *čufu* je *čuf* + odr. član (*čuf*, -u, -ure, -urle *bg* u Žejanama, Novoj Vasi, Trkocima, Škabićima, *cuf*, -u, -ure, -urle *bg* u Šušnjevići, *čuf*, -u, -2, -i *m* u ostalim mjestima i Žejanama), mletacizam ušao u ir. govore vjerojatno čakavskim posredovanjem: čak. *čuf*, *cuf* < mlet. *zufo* (BOE 824) < lat. *zuppa* (lang.), REW 9632a.<sup>20</sup>: „šarena zmija i debela, sa šiljkom na glavi” (RNZN1 117, s. v. **poskok**).

### 3.1.5. Bjelouška (*Tropidonotus natrix* / *Natrix natrix*)

U Žejanama *vodeňák*, -u, *vodeňáč*, -i *m*, u Šušnjevići *vodeňáče*, -a, -e, -ele *ž*, u Novoj Vasi *vodeňáče*, -a, -e, -ele *ž*, u ostalim juž. s. *vodeňáča*, -a, -e, -ele *ž*.<sup>21</sup>

Posuđenice iz čak. govora: npr. *vodeňák* u Čepiću i Valturi, *vodeňáča* u Ližnjanu (ILA 744), u Benkovcu *vodenjača* (RNZN1 168), izvedenice od *voda* < prslav. \**voda* (SES 724): „Najradije se zadržava na šikarama obraslim obalama močvara, uz potoke i rijeke koje polako teku, u vlažnim šumama, u trstici i šašu, u samim močvarama, jer ondje nalazi svoju najmiliju hranu. (...) S obale na čijem se rubu upravo sunčala, sklizne bjelouška nečujno u vodu da se okupa i uživa u plivanju. Obično se zadržava tako blizu površine vode da joj glavica viri iznad nje i razmjerno se brzo kreće vijugajući tijelom i neprekidno palučajući jezikom. Kadšto, međutim, pliva i između površine vode i dna pa se s nje uzdižu mjehurići zraka.” (BREHM 584).

### 3.1.6. Krvasasac / guž (*Coluber flavescens* / *Coluber longissimus*)

U Žejanama *γuž*, -u, -ure, -urle *m*, u svim juž. s. *mljkar*, -u, -o, -i *m*, u Jesenoviku još i *kravogs*, -u, -o, -i *m*.

U ir. repertoarima nalazimo *guž*, -u (IrG 114); *γuž*, -u, -ure, -urle *m* (IrHR 88 – za Žejane). Posuđenice iz čakavskoga: npr. u Brgudu *gūž* (IrLA 743), u Vrbniku na Krku, Cresu, Lošinju i crikveničkom kraju *guž* (RNZN1 42) < prslav. \**vqžb* (SES 153, s. v. **gōž**: „Izhodišno \**gqžb* je verjetno nastalo iz \**vqžb*.”).

<sup>20</sup> Riječ postoji i u dr: *ciuf* (DEX 182; DER 2076), no ne možemo sa sigurnošću tvrditi da je ir. oblik izvorni jer je u dr. najvjerojatnije ušao preko talijanskoga, a utjecaj talijanskoga na rum. dolazi svakako poslije odvajanja Istrorumunja iz rumunjskoga etnikuma. U DEX-u se navodi da je riječ nepoznate etimologije, a u DER-u etimologija nije jednoznačna. Moguće je da je do rum. *ciuf* došlo promjenom -p > -f postojećeg istoznačnog slavizma *ciup* (DER 2089), pa bi to i činjenica da *ciuf* postoji i u ar. (DER 2076 – u DDAr i DAr nema) moglo ipak ići u prilog izvornosti ir. oblika, svakako uz naslanjanje na čak. forme.

<sup>21</sup> U ir. repertoarima kojima se služimo nalazimo *vodeňók* (IrG 383) i *vodeňác*, -u (DRI 165), ali u značenju „Wassermann”.

Radu Flora s. v. **šarpe** „zmija” za Letaj navodi *vuž*, *vužurle* (MALGI 70), stariji oblik: *vuž* (RNZN1 171; SKOK I/640, s. v. **gûž** – oboje za Liku<sup>22</sup>), *vuž* (ARJ XXI/648 – za Istru).

Za oblike tipa *mlikar* ne nalazimo paralela ni u ir. ni u čak. repertoarima kojima se služimo. Nema ih ni Hirtz, ali za istoga gmaza navodi *mlječara*, *mlječarica*, *mljekara*, *mljekarica* isl. za štokavska područja u Hrvatskoj i Srbiji (RNZN1 88).

Ir. je oblik čakavizam, \**mlikar*<sup>23</sup>, izvedenica od čak. *mliko* < prslav. \**melko* (SES 347, s. v. **mléko**).

Ovaj metaforični zoonim duguje postanje pučkome vjerovanju: „Posvuda u našem narodu rašireno je vjerovanje, da imade zmija, koje sisaju krave. Takve su zmije prema pučkom predanju *Coluber longissimus* (...).” (RNZN1 66, s. v. **kraosac**).

Isto vjerovanje, semantički konkretnije, uobličuje i naziv *kravosas* koji ne bilježe autori ir. repertoara kojima se služimo. Čakavizam: npr. *kravosac* u Čepiću (IrLA 743) i Orbanićima (ČDO 472), *kravasäts* u Svetvinčentu i Čabrunićima, *gravosäts* u Valturi (ILA 743). I Hirtz navodi više oblika toga tipa: *kravosac*, *kravosas*, *kravošac* itd. i za čakavska područja (RNZN1 69), složenice od imenice *krava* (< prslav. \**korva*, SES 269) i glagola *sisat(i)* (< prslav. \**sъsati*, SES 563, s. v. **sesäti**).

### 3.1.7. Ugristi (o zmiji)

U Šušnjevići<sup>24</sup> smo zapisali *muckã*, *mucku*, u ostalim juž. s. *mučkã*, *mučku*, a u Žejanama nismo dobili odgovora.<sup>25</sup>

Pušcariu navodi *mučcã* (S1r 316), Maiorescu *mușc*, *a mușcã*, *mușcat* (VIr 135), Popovici *mučcã*, -*ăt*, -*ćcu* (DRI 127), Sârbu i Frățilã *mučcã* i *mușcã* (DIr 230, 231), Kovačec *mučcã* za Šušnjevicu i Brdo i *mučcã* samo za Šušnjevicu (IrHR 121) - svi u značenju „ugristi”, a Kovačec i u značenju „svrbjeti”.

Domaća riječ nejasne etimologije: „Origen dudoso. (...) Generalmente se prefiere partir de un lat. \**muccicãre*, en lugar de *muccũlãre* < *mũccus*” (DER 5520) > dr. *mușcã* (DEX 664), ar. *mî'șcu*, *mũșcu* (DDAr 699), mr. *mũtșcu* (DMr 200), *mucicu* (DER 5520).

## 3.2. Gušteri (Sauria)

### 3.2.1. Sljepić (Anguis fragilis)

U Žejanama *slepič*, -*u*, -*o*, -*i m*, u Šušnjevići *slipič*, -*u*, -*o*, -*i m*, Novoj Vasi, Jesenoviku, Zankovcima, Mihelima i Kostrčanu *slipič*, -*u*, -*o*, -*i m*, u Letaju, Brdu, Škabićima i Trkocima *slipič*, -*u*, -*o*, -*i m*.

Od autora ir. repertoara kojima se služimo samo je Radu Flora, pod **šarpe** „zmija”, uvrstio *slipiču* (MALGI 70 – za Jesenovik).

Ir. zoonimi preuzeti su iz čakavskih govora: npr. u Brgudu *slěpič*, u Čepiću *slipič* (IrLA 740), u Svetvinčentu također *slipič*, u Čabrunićima *slipats*, u Valturi *slipats* i *slipitě*,

<sup>22</sup> Skok na istome mjestu za Dalmaciju navodi izvedenice od *vuž* tipa *vuška*.

<sup>23</sup> Isti oblik, *mlikar*, *mlekar*, u značenju „mljekar” poznat je diljem čakavskoga područja.

<sup>24</sup> *Gujjina nu m-a muckãt.* = Zmija me nije ugrizla.

<sup>25</sup> Isti glagol znači i „svrbjeti”: v. IrLA 274.

u Ližnjanu *slipäts* (ILA 740), u Pićnu *slipìc* (PI 103), u Labinu *slepić* (RLG 202), izvedenice od čak. *slip*, *slep* < prslav. \**slěpъ* (SES 580, s. v. **slěp**).

Sem „sljepoča” potaknuo je nazive i u drugim europskim jezicima: npr. njem. *Blindschleiche* (VNSS 160), engl. *blind-worm* (VEHRR 94), tal. *orbettino* (VISS 724), rum. *șarpe-orb* (DULR V/273, s. v. **șarpe**), no „od osjetila mu je nesumnjivo najbolji vid, unatoč imenu koje mu je nadjeo narod i koje je zapravo neobjašnjivo.” (BREHM 582). Objasnjenje imena daje Hirtz: „Sljepić je gušter zmijasta tijela, zbog čega ga narod općenito drži za zmiju, i to za zmiju otrovnicu, jer je i on odebeo i kratak. Ime sljepić poteklo je otuda, što se mrtvu sljepiću sklope oči kopcima, kojih u zmija nema.” (RNZNI 138, s. v. **sljepić**). Bilo kako bilo, narod vjeruje da je sljepić slijep: „Da *sljepić* slučajno vidi, bio bi gori od najgore zmije (Zrmanja u Dalm.). (...) *Sljepić* samo petkom vidi, drugim danom ne vidi ništa (Gračac u Lici). (...) Da *sljepić* vidi ko što ne vidi, devet bi majka rascvilio i devet jarmova opustio (Bedenik u žup. Bjelovarskoj).” (RNZNI, loc. cit.).

### 3.2.2. Siva gušterica (*Lacerta agilis*)

U Žejanama i Jesenoviku *gušćerica*, **-a, -e, -ele** m<sup>26</sup>, u Šušnjevi i Novoj Vasi *gušćerice*, **-a, -e, -ele** ž, u Letaju, Brdu, Škabićima, Trkovicima, Mihelima i Kostrčanu *gušćerica*, **-a, -e, -ele** ž, u Zankovicima *gušćerice*, **-a, -e, -ele** ž.

Byhan je zapisao *guštšeritšę*, **-tse** (IrG 228), Popovici *gušćeritę*, **-a**, mn. **-e, -le** (DRI 114), ostali nemaju. Nalazimo i oblike tipa gušter: Cantemir *gušcher*, **-r** „*Lacerta viridis*” (Tir 167), Kovačec *gušt'er*, **-u** „gušter” za Brdo (IrHR 88). Ne nužno posuđenice iz čak. govora, nego prije prilagođenice prema njima<sup>27</sup>: npr. u Brgudu *gušćerica*, u Čepiću *gušćerica* (IrLA 757), u Čabrunićima (uz *gušter*) i *guštarišta* (ILA 757) < izvedenice na **-ica** od prslav. \**gušćerъ* (SES 286) > u Čepiću *gušćer* (IrLA 759, 760), u Svetvinčentu *gušter* (ILA 759, 760) „*Salamandra maculata* (pjegavi daždevnjak) - v. 5.6.; „*Salamandra atra* (crni daždevnjak) - v. 5.7.”.

### 3.2.3. Zelembać (*Lacerta viridis*)

U Žejanama *zelenbor*, **-u, -o, -i** m, u Šušnjevi i Novoj Vasi *vgrde gušćerice*, u Jesenoviku *zelenbáč*, **-u, -o, -i** m, u Letaju, Brdu, Škabićima, Trkovicima, Zankovicima, Mihelima i Kostrčanu *zelenák*, **-u, zelenáč**, **-i** m.

Od ir. repertoara kojima se služimo oblik nalazimo samo u Pušcaria: *zelenák* (Sír 331), ali u značenju „*Picus viridis* (zelena žuna)” koji uobličuje isti sem („zelen”) kao i nazivi za zelembaća.

Zoonimi tipa *zelembać* posuđenice su iz čakavskih govora: npr. u Čepiću *zelembáč*, u Brgudu *zelenáč* (IrLA 758), u Pićnu *zelenàc* (PI 132), u Novom Vinodolskom *zelenbáč*

<sup>26</sup> Zanimljivo je da smo u više ispitivanja uz ovo pitanje uvijek dobili oblik s početnim *g-*, umjesto očekivanoga *γ-*.

<sup>27</sup> Slični oblici, slavenske posuđenice (iz srp., odn. bug.), postoje i u drugim rum. dijalektima: dr. *gušter* „*Lacerta viridis*” (DEX 439), ar. *guštir* „*lézard vert*”, *guštur* „id.”, *guštiriță* „*petit lézard*” (DDAr 509), mr. *guštir*, *guštiriță* (DMr 148).



(RČGNV 365), u Smokvici na Korčuli *zelenbar* (RNZN1 178) i *zelenât* (RS 202), izvedenice od čak. *zelen* < prslav. \**zelenъ* (SES 746).

Kad smo obavljali terenska ispitivanja za „zelen” samo smo u Šušnjevići zabilježili domaći oblik *vērde*, *vērde*; *vērđi*, *vērde prid.*, no da on nije neka šušnjevska posebnost govori i sintagma koju smo osim u Šušnjevići zapisali i u Novoj Vasi, *verde gušćerice* (za etimol. drugoga elementa v. 3.2.2.), pa smo pišući ovaj rad telefonski još jedanput provjerili u više informanata i u ostalim mjestima dobili, uz *zelen* [(u Šušnjevići i Novoj Vasi *zelen*, *zelenē*, *zeleno*; *zeleni*, *zelenē*, *zeleni prid.*; u ostalim mjestima *zelen*, *zelenā*, *zeleno*; *zeleni*, *zelenē*, *zeleni prid.* (IrLA 311) - *zelen*, -a, -o (Dİr 304), *zelén*, -ę za Šušnjeviću i Brdo i *zelén*, -a za Žejane (IrHR 224)], također i tip *verde*, *verde*; *verđi*, *verde/verđi*, uz navedeno za Šušnjeviću i Novu Vas *vērde*, *vērde*; *vērđi*, *vērde prid.* [*vērde* (IrG 380), *verde*, mn. *verzi* (Vİr 156), *verde* (Tİr 185), *vērde* za Žejane (IrHR 212)] < lat. \**vīrdis*, REW 9368a.2 > dr. *vērde* (DEX 1156), ar. *vearde* (DDAr 1106), mr. *veardi* (DMr 324), *vjārd* (DMr 325).

### 3.3. Barska kornjača (*Emys orbicularis*)

U Žejanama *kornjača*, -a, -e, -ele ž, u Novoj Vasi *tartaruge*, -a, -e, -ele ž, u Brdu, Škabićima, Trkovicima, Mihelima i Kostračanu *tartaruga*, -a, -e, -ele ž, u Šušnjevići *žābe pokrovāte*, u Letaju *žāba pokrovāta*, u Zankovcima *žāba ku osu*.

U ir. repertoarima kojima se služimo ne nalazimo ni jedan od navedenih zoonima.

Žejanski zoonim *kornjača* preuzet je iz čakavskih govora: npr. u Brgudu *kornjača* (IrLA 752) u Ližnjanu *kornjača* (ILA 752), izv. od *kora* < prslav. \**kora* (HER 332).

Oblici tipa *tartaruga* mletacizmi su koji su u ir. idiome ušli preko čakavskoga: npr. *tartaruga* u Čepiću (IrLA 752) i Svetvinčentu (ILA 752) < mlet. *tartaruga* (BOE 737) < lat. *tartaruca(m)*, DELI-cd < grč. *tartarūchos*, REW 8589a.

Preostala su tri naziva sintagme kojima je prvi elemenat *žaba* (v. 5.1.).

Drugi dio sintagmi tipa *žaba pokrovata* nastao je od čakavskih oblika za kornjaču: nalazimo samo *pokrovača* „kornjača” za Bašku na Krku (RNZN1 114), izvedenicu od *pokrov* < prslav. \**pokrovъ* (SES 464). Drugi dio ir. sintagme shvaćen je kao pridjev, pa otud valjda promjena -č- > -t-. Inače, narod drži kornjaču žabom, pa su nazivi tipa „žaba” + „kornjača” česti: npr. *žāba koroňāča* (ILA 752 - za Valturu), *žaba kornjača*, *žaba skornjača* (RNZN1 189, s. v. *žaba*), *žaba korela* (op. cit., 61, s. v. *korela*), *žaba korenjača* (idem, s. v. *korenjača*)<sup>28</sup>.

Sintagma koju smo zabilježili u Zankovcima, *žāba ku osu* hibridna je: zadnja su dva elementa domaća: *ku* „s, sa” < lat. *cum*, REW 2385; *osu* „kost + odr. čl.” [u Žejanama *os*, -u, -e, -ele m, u Šušnjevići, Jesenoviku, Letaju, Brdu, Trkovicima, Zankovcima Mihelima i Kostračanu *os*, -u, -e, -ele bg, u Šušnjevići, Novoj Vasi i Škabićima *os*, -u, -ure, -urle bg (IrLA 276c); *os*, -u mn. *ose*, *osele* (DRI 132), *os*, mn. *osā* (Vİr 137), *os* (*uos*), -e Dİr 244), *os*, -u, *óse*, -ele za Žejane, Šušnjeviću i Novu Vas i *os*, -u, -ure, -urle za Šušnjeviću (IrHR 138)] < lat. *ossum*, REW 6114 > dr., ar. *os* (DEX 731, DDAr 809), mr. *uos* (DMr 316).

<sup>28</sup> Usp. *ž, ba s kōron* (ILA 752 - za Čabruniće).

#### 4. Mekušci (Mollusca)

##### 4.1. Puž (Helix pomatia)

U Žejanama *spuž*, *-u*, *-a*, *-i m*, u Šušnjevići *puž*, *-u*, *-a*, *-i m*, u ostalim juž. s. *puž*, *-u*, *-a*, *-i m*.

Pušcariu donosi *puz* (SIr 322), Cantemir *puj*, *-j* i *spuj*, *-j* (TIR 177, 181), Kovačec *puž*, *-u*, *puž*, *-i* za Šušnjevicu (IrHR 162).

Posuđenice iz čakavskih govora: npr. u Brgudu i Čepiću *pûž* (IrLA 754), u Svetvinčentu i Čabrunićima *spûž*, u Valturi *špûž*, u Svetvinčentu i *špûš* (ILA 754) < prslav. \**pblzb*: „izpeljano iz pslovan. \**pblsti* ‘plaziti se’.” (SES 469, s. v. **polž**).

##### 4.2. Puž balavac / puž golać (Limax agrestis)

U Žejanama smo zapisali *spužu gol*, u Šušnjevići *pužu cela голу*, u Novoj Vasi *pužu far de kâse*, u Jesenoviku *goli puž*, u Letaju *gol puž*, u Brdu i Škabićima *go puž*, u Trkovicima, Zankovicima i Kostrčanu *pužu gol* i u Mihelima *pužu ližavac*.

Svi su navedeni zoonimi sintagme nastale oko hiperonima (v. 4.1.).

Nazivi koje smo zapisali u Žejanama, Šušnjevići, Jesenoviku, Letaju, Brdu i Škabićima znače „goli puž”: *gol*, *golē*; *gol*, *golē prid.* u Šušnjevići i Novoj Vasi; *go*, *gola*; *gol*, *golē prid.* u Letaju, Brdu, Škabićima i Jesenoviku; *gol*, *gola*; *gol*, *golē prid.* u drugim mjestima (i onima navedenima uz *go*) domaća je riječ - u literaturi nalazimo: *go*, *golē* (SIr 311); *gol*, *golā*, mn. *goli*<sup>29</sup>, *golē* (VIR 126); *go*, *golē*, mn. *gol*, *golē* (TIR 166); *go*, *gola*; *gol*, *golē* (DIR 215). Pridjev postoji u svim rumunjskim dijalektima kao slavenska posuđenica: dr., ar., mr. *gol*, *golā* (DEX 428, DDAr 497, DMr 142) < prslav. \**golb* (SES 148). Bilo kako bilo, sintagme tipa *gol(i) puž* vjerojatno su preuzete kao takve iz čakavskoga: npr. u Brgudu *gôli pûž*, u Čepiću *gôli pûž* (IrLA 755).

Šušnjevska sintagma *pužu cela голу* znači „onaj goli puž,,: dio koji nismo objasnili jest muški rod pokazne zamjenice i pridjeva<sup>30</sup> *cela* (Šušnjevica), *čela* (ostala mjesta) koji bilježe svi istrorumunjski repertoari kojima se služimo, a uz ovaj odjeljak navodimo samo Kovačeca, koji je riječ najbolje i najpreciznije objasnio: *čela*, *čā* (*ča*), *čēli*, *čale* (*čāle*) (IrHR 61). S natuknice upućuje na oblike *țela* i *ațela*. Uz drugi oblik daje cjelovitu i iscrpnu informaciju o svim oblicima pridjeva (zamjenice) o kojem razglabamo pa je prenosimo u cijelosti: „*ațela*, *ačā* (*ačā*, *ača*), *ačēl*, *ačāle* [*čēla*, *čā* (*ča*), *čēl*, *čāle* (*čāle*)] (Ž); *čāla* (*čēla*), *ča* (*čā*), *čēl*, *čāle* (*čāle*, *čāle*) (J); *țāla* (*țēla*) *ța* (*țā*), *țēli*, *țale* (*țāle*, *țāle*) (S) pokaz. zamj. (pokaz. pridj.) – onaj, ona, ono (često sa službom odr. člana, odnosno radi izražavanja roda i broja ili pak radi po-imeničenja pridjeva, bez pravoga pokaznog značenja: *čela betāru čāje* (Ž) – djed, „stari čaća”; *țela betāru* (S) – stari, starac; *țēli betāri* – stari, starci.” (IrHR 21). Dr. *acel*, *acela* (DEX 6, DER 43); ar. *ațel*, mr. *țela* (DER 43) < lat. \**ecce-illu* (DEX 6).

Novovaški zoonim *pužu far de kâse* znači „puž bez kuće”: posebna je sintagma unutar samoga zoonima vezni elemenat *far de* „bez” sastavljena od domaćih elemenata prisutnih u svim rumunjskim dijalektima: dr., ar. *fārā* (DEX 370, DER 3271; DDAr 452), mr. *fār*; *fōr*;

<sup>29</sup> Uz napomenu „con la I palatalizzata”, dakle *gol*.

<sup>30</sup> U našem slučaju pridjeva.

*fară* (DER 3271) < lat. *fōras*, REW 3431; dr. *de* (DEX 262; DER 2797), ar., mr. *di* (DER 2797) < lat. *de*, REW 2488; treća je sastavnica također domaća riječ: *káše*, -a, -e, -ele ž u Šušnjevcu i Novoj Vasi; *kása*, -e, -e, -ele ž u svim ostalim mjestima [Radu Flora bilježi *koása*; *koás*, *koásele* za Letaj i *koása*; *koáše*, *koásele* za sva ostala mjesta (MALGI 39), Pušcariu *cáše* (SIR 306), Popovici *cáše*, mn. -e (DRI 97), Maiorescu *casă*, mn. *case* (VIR 114), Cantemir *case*, -e (TIR 160), Sârbu i Frătilă *câsa*, -e (*cuâsa*) (DIR 196), Kovačec *câşe*, -a za Šušnjevcu i Novu Vas, *câsa* za Žejane, mn. *câse*, -le (IrHR 47) < lat. *casa*, REW 1728 > dr., ar., mr. *cásă* (DEX 142, DDAr 249, DMr 63).

Preostaje nam još sintagma koju smo zabilježili u Mihelima, *pužu lizavæ*. Drugi je čakavizam: riječ je o izvedenici od glagola *listi* (ID 188), *lísti* (RGV 107; ČL 500) „puzati“ < prslav. \**lesti* (SES 299, s. v. *lésti*). Glagol su posudili i Istrorumunji: *lizi*, -*zék* (IrG 265), *lizi*, -*ít*, -*escu(u)* (DRI 120).

## 5. Vodozemci (Amphibia)

### 5.1. Žaba (Rana)

U Šušnjevcu *žábe*, -a, -e, -ele ž, u Novoj Vasi *žábe*, -a, -e, -ele ž, u svim ostalim anketiranim mjestima *žába*, -a, -e, -ele ž.

U ir. repertoarima kojima se služimo nalazimo: *jábę*, -a, -ele (DRI 117), *jabe*, -e (TIR 168), *jaba*, -e (DIR 220), *žába* za Žejane (IrHR 228).

Posuđenice iz čakavskih govora: npr. *žába* u Brgudu, Čepiću (IrLA 747), Svetvinčentu, Čabrunićima, Valturi, Ližnjanu (ILA 747) i Orbančićima (ČDO 594) < prslav. \**žaba* (SES 756).

#### 5.1.1. Punoglavac

U Žejanama *žabič*, -u, -a, -i m, u Šušnjevcu *zabič*, -u, -a, -i m, u Novoj Vasi *mike žábice*, u Jesenoviku, Letaju, Brdu, Škabićima, Trkovicima, Zankovicima i Kostrčanu *žabič*, -u, -a, -i m, u Jesenoviku još i *gírín*, -u, -a, -i m i u Mihelima *fǎrl*, -u, -a, -i m.

Prva su dva zoonima posuđena iz čakavskih govora: npr. u Ližnjanu *žabič* (ILA 746), umanjena na -*ič* od *žaba* (v. 5.1.).

Zoonim *mike žábice* hibridna je sintagma. Prvi je elemenat domaći: u Šušnjevcu smo zabilježili *mik*, *mic*; *mike*, *mič*, *prid.*, u Novoj Vasi *mik*, *mike*; *mič*, *mič*, *prid.*, u ostalim mjestima *mik*, *mika*; *mič*, *mič*, *prid.* (IrLA 319); Byhan je zabilježio *mik*, *mike*, *mits*, *mike* (IrG 276), Pušcariu *mic*, *mike* (SIR 315), Popovici *mic*, -e (DRI 125), Maiorescu *mic*, *mică*, mn. *mici*, *mice* (VIR 134), Cantemir *mic*, *che* (TIR 171), Sârbu i Frătilă *mic*, -a (DIR 228), Kovačec *mic*, *mike*, *mič* za Jesenovik, *mic*, *mike*, *mič* za Šušnjevcu i *mic* (*micu*), *mica*, *mič* za Žejane (IrHR 116) < lat. \**miccus*, DER 5252 > dr., mr. *mic*, -ă (DEX 628, DMr 189), ar. *n'ic*, *n'ică* (DDAr 796).

Oblik *fǎrl* ekspresivan je - mogao je biti preuzet iz čakavskoga, a mogao je nastati i u ir. Ne nalazimo paralela u rječnicima s kojima se služimo.

Za *gírín* također ne nalazimo sličnih oblika ni za čak. ni za ir. Možda jedna od rijetkih izravnih posuđenica iz istromletačkoga, npr. u Puli *gírín* (ILA 746), gdje je učena riječ preuzeta iz tal. standarda, (tal. *girino* - također učena riječ, DELI-cd). Valja napomenuti da

su Istororumunji ovaj zoonim mogli preuzeti i izravno iz talijanskoga standardnoga jezika (tijekom fašističke vladavine u istororumunjskim je selima djelovala talijanska škola pa se i danas mnogi stariji Istororumunji odlično služe talijanskim standardom).

### 5.2. Zelena žaba (*Rana esculenta*)

U Šušnjevcu i Novoj Vasi *žábe vgrde*, u Škabićima, *zelena žába*, u Trkvcima, i Kostrčanu *zelena žába*, u Mihelima *zelena žábica*, u Zankovcima *kosarica, -a, -e, -ele ž.* U ostalim smo mjestima kao odgovor na pitanje dobili hiperonim (v. 5.1.).

Elementi prvih četiriju navedenih sintagmi već su obrađeni (za *žaba* v. 5.1., za *zelena* i *vgrde* 3.2.3.). Usp.: u Brgudu *zělena žába*, u Čepiću *zelěna žába* (IrLA 748), u Smokvici na Korčuli *zelena žaba*, u Vrbniku na Krku *zelena žabica* (RNZN1 177).

Za *kosarica* ne nalazimo odgovarajućih naziva ni u ir. ni u čak. govorima. Riječ je mogla nastati i u ir. govorima, a mogla je biti i posuđena iz nekog čakavskog idioma.

Zoonim je vjerojatno potaknut dvjema crnim prugama na glavi te žabe koje su shvaćene kao pletenice: „Dvije crne pruge ukrasuju glavu.” (BREHM 607). Za pletenicu smo zapisali: *kosice, -a, -e, -ele ž* u Šušnjevcu, *kosice, -a, -e, -ele ž* u Novoj Vasi i *kosica, -a, -e, -ele ž* u drugim mjestima; Cantemir navodi *cosițe* (Tlr 162), Kovačec za Žejane i Šušnjevicu *cosițe, -ele* (IrHR 54). Riječ je domaća, u istom značenju postoji kao slavizam iz bugarskih ili srpskih idioma i u drugim rum. dijalektima: dr. *cosiță* (DEX 231), ar. *cusitã* (DDAr 342), mr. *cusitsã* (DMr 90). Ir. riječi za pletenicu naslanjaju se na čakvske gdje oblici tipa *kose, kosice* diljem čakavskih područja znače također pletenice: npr. u Brgudu *kösica* (IrLA 174), u Čabrunićima *kösitsa* (ILA 174), u Čabrunićima i Valturi *kösa*, u Ližnjaju *kösa* (ILA 174), u Čepiću *kösa* (IrLA 174). Etimon je prslav. \**kosa* (HER 335).

### 5.3. Smeđa hrženica (*Rana temporaria*)

U Jesenoviku i Mihelima *kafetasta žába*, u ostalim smo mjestima zapisali hiperonim (v. 5.1.).

Sintagma u značenju „smeđa žaba”. Prvi dio sintagme (u Šušnjevcu i Novoj Vasi *kafetast, kafetaste, kafetasto; kafetasti, kafetaste, kafetasti, prid.*, u svim ostalim mjestima *kafetast, kafetasta, kafetasto; kafetasti, kafetaste, kafetasti, prid.*) posuđen je iz čak. govora: čak. *kafětast, -a, -o prid.*, izvedenica na *-ast* od čak. turcizma (ne nužno izravnoga) *kafě* „kava” < tur. *kahve* < perz. *qahvah* (SES 224, s. v. *káva*). Za *žaba* v. 5.1.

Istu stvarnost uobličuje i čak. *směga žába* u Brgudu i Čepiću (IrLA 749).

### 5.4. Žaba gubavica (*Bufo bufo vulgaris*)

U Šušnjevcu i Novoj Vasi *žábe hrăstove*, u Jesenoviku i Letaju *žába hrăstava*, u Brdu, Škabićima, Trkvcima, Zankovcima, Mihelima i Kostrčanu *hrăstava žába*. U Žejanama smo kao odgovor na pitanje dobili hiperonim (v. 5.1.).

Svi su nazivi sintagme u značenju „krastava žaba”. Za *žába* v. 5.1. Drugi je elemenat posuđen iz čakavskih govora: prid. *hrăstav* (uz *krăstav*), izv. od *hrăsta, hrăsta* (uz *krăsta, krăsta*) < prslav. \**korsta* (SES 269, s. v. *krăsta*)<sup>31</sup>.

<sup>31</sup> U čak. je govorima u Istri česta zamjena *-k-* s *-h-*: npr. *hartòn* „karton” (PI 40), *harta* „papir” (osobne ankete).

Istu stvarnost uobličuje i čepički zoonim *žaba krāstača* (IrLA 750): „Čitavo njezino tijelo pokriveno je debelim bradavicama.” (BREHM 602).

### 5.5. Gatalinka (*Hyla arborea*)

Za ovu smo žabu u svim anketiranim mjestima kao odgovor dobili hiperonim (v. 5.1.).

### 5.6. Crni daždevnjak (*Salamandra atra*)

U Žejanama *daždēvñāk*, *-u*, *daždēvñāč*, *-i m*, u Šušnjevi, Jesenoviku, Brdu i Trkocima *gušćer*, *-u*, *-o*, *-i m*, u Novoj Vasi, Zankocima, u Kostrčanu *gušćer*, *-u*, *-o*, *-i m*, u Letaju *gušćeru za ploje*, u Škabićima *morñāk*, *-u*, *-o* i *morñāč*, *-i m.*, u Mihelima: *gušćeru negru*.

Žejanski zoonim *daždēvñāk* posuđen je iz čakavskih govora: npr. u Brgudu *daždēvñāk* (ILA 759), u Pićnu *daždenjòk* (PI 23), u Karlobagu i Poljicama *daždenjak* (RNZN1 27), izvedenice od *daž* „kiša” < prslav. \**dǫžd’b* (SES 89, s. v. *děž*).

Za prvi element preostalih dviju sintagmi, *gušćer*, v. 3.2.2.: *za* prijedl. (zabilježili smo ga u svim ir. mjestima) < čak. *za* < prslav. \**za* (SES 735); *ploje* „kiša” [u Letaju, Brdu, Škabićima, Trkocima i Mihelima *ploje*, *-a*, *-o*, *-ele ž*, u Novoj Vasi i Mihelima *ploje*, *-a*, *-e*, *-ele ž* (IrLA 28); dodatno smo još telefonski provjerili za Šušnjevicu, Kostrčan i Žejane: *ploje*, *-a*, *-e*, *-ele ž* u Šušnjevi i *ploje*, *-a*, *-o*, *-ele ž* u Kostrčanu i Žejanama - u literaturi nalazimo: *plóje*, *-ije* (IrG 309); *ploje*, mn. *plóje* (DRI 136); *ploie*, s. odr. čl. *ploia* (VIr 140); *plóie*, *-i* (TIr 175); *ploie*, *plóie* (DIr 251); *plóje*, *-a* za Šušnjevicu (IrHR 147); *plóujia*; *plóuj*, *pl.ó.ile* za Letaj i Šušnjevicu; *pl.ója*; *pl.óje*, *pl.ó.ile* za Novu Vas; *pl.ó.ia*; *pl.ó.iele* za Jesenovik; *pl.ó.ja*; # za Brdo, Kostrčan (MALGI155)] < lat. \**ploia*, REW 6620.3 > dr., *plóie* (DEX 809), ar. *plóie* (DDAr 868), mr. *plóijā* (DMr 227); pridjev *negru* „crn” [u Žejanama smo zapisali *negru*, *negra*; *negri*, *negre* i *negri*; u Šušnjevi i Novoj Vasi *negru*, *negre*; *negri*, *negre*, u ostalim mjestima *negru*, *negra*; *negri*, *negre* (IrLA 307) - u literaturi nalazimo: *negru*, *-re*, *-ri*, *-re* (IrG 286); *negru*, *negre* (SIr 316); *negru*, *neagrā*, mn. *negri*, *negre* (VIr 136); *negru*, *-e* (TIr 172); *negru*, *negre*, *-o* (DIr 236); *negru*, *negre*, *negri* za Šušnjevicu, *negru*, *negra*, *negri* za Žejane (IrHR 126); *negru*, *neagrā*; *negri* za Šušnjevicu; *negru*, *neagra*; *negru*, *neagre* za Novu Vas; *negru*, *ne/agra*; *negri*, *negre* za Jesenovik; *negru*, *neagra*; *negri*, *negre* za Brdo, Kostrčan (MALGI 239)] < lat. *niger*, REW 5917 > dr., ar., mr. *negru*, *neagrā* (DEX 682, DDAr 748, DMr 205).

Za škabički zoonim *morñāk* ne nalazimo sličnih oblika u ir. repertoarima kojima se služimo. Riječ je o čakavizmu koji također ne možemo potvrditi u rječnicima koje imamo. Bilo kako bilo, u osnovi je ovoga naziva čak. mletacizam *moro* „crnomanjast, taman”: npr. u Pićnu *mòro* „crnomanjast (pa i crnac)” (PI 66), u Crikvenici *mòro* „crnomanjast čovjek” (CB 65), u Novom Vinodolskom *mòro* „crnomanjast muškarac; crnac” (RČGNV 139), na Cresu *mòro-ra* „crnoput” (BBT 230), u Rukavcu *mòro* „crn, crnomanjast; kaže se za osobu i za životinju, osobito za mačka” (RČGR 162) < mlet. *moro* (BOE 427) < lat. *maurus* „crnac”, REW 5438. Usp. ir. *moro* „negru, dracul” (DRI 127)

### 5.7. Pjegavi daždevnjak (*Salamandra maculata*)

Za pjegavoga daždevnjaka u svim anketiranim mjestima, osim u Mihelima, rabe isti zoonim kao i za crnoga; za pjegavog smo daždevnjaka u Mihelima zabilježili **guščer, -u, -ø, -i m** (v. 3.2.2.).

### 6. Podrijetlo obrađenih zoonima

U radu smo obradili pedesetak zoonima. Od toga samo je dvanaestak (24%) naziva domaćih, uz nekoliko hibridnih sintagmi koje mogu biti i kalkovi prema čakavskome (npr. *dživlu pork* vs. *divla sviña*). Ostali su nazivi posuđeni iz čakavskih govora. Izravnih mletacizama nema (osim možda *ģirin*), svi su ušli posredovanjem čakavskoga.

## KAZALA

### I. KAZALO SUSTAVNIH NAZIVA

Amphibia – 5.	Lumbricus terrestris – 2.2.
Anguis fragilis – 3.2.1.	Mammalia – 1.
Annelida – 2.	Martes martes – 1.9.
Bufo bufo vulgaris – 5.4.	Meles meles – 1.8.
Canis lupus – 1.5.	Microtus arvalis – 1.15.
Canis lupus ♀ – 1.5.1.	Mollusca – 4.
Capreolus capreolus – 1.6.	Mus musculus – 1.14.
Capreolus capreolus ♂ – 1.6.1.	Mus rattus – 1.17.
Cervus elaphus – 1.7.	Mustela nivalis – 1.10.
Cervus elaphus ♀ – 1.7.1.	Mustella putorius – 1.19.
Coluber flavescens – 3.1.6.	Natrix natrix – 3.1.5.
Coluber longissimus – 3.1.6.	Rana – 5.1.
Emys orbicularis – 3.3.	Rana esculenta – 5.2.
Erinaceus europaeus – 1.12.	Rana temporaria – 5.3.
Glis glis – 1.20.	Reptilia – 3.
Helix pomatia – 4.1.	Salamandra atra – 5.6.
Hemithys – 2.3.	Salamandra maculata – 5.7.
Hyla arborea – 5.5.	Sanguisuga medicinalis – 2.1.
Lacerta agilis – 3.2.2.	Sauria – 3.2.
Lacerta viridis – 3.2.3.	Sciurus vulgaris – 1.11.
Lepus europaeus – 1.2.	Serpentes – 3.1.
Limax agrestis – 4.2.	Serpes – 3.1.1.
Lumbricus rubellus – 2.3.	Sorex araneus – 1.16.
	Sus scropha – 1.3.

Talpa europaea – 1.13.  
Tropidonotus natrix – 3.1.5.  
Ursus arctos ♀ – 1.4.1.  
Ursus arctos – 1.4.  
Vermes – 2.3.  
Vespertilio murinus – 1.18.  
Vipera ammodytes – 3.1.4.  
Vipera berus – 3.1.2.  
Vipera berus var. prester – 3.1.3.  
Vulpes vulpes – 1.1.

## **II. KAZALO HRVATSKIH STRUČNIH NAZIVA**

balavac (puž) – 4.2.  
barska kornjača – 3.3.  
bjelouška – 3.1.5.  
crna riđovka – 3.1.3.  
crni daždevnjak – 5.6.  
crv – 2.3.  
daždevnjak (crni) – 5.6.  
daždevnjak (pjegavi) – 5.7.  
divlja svinja – 1.3.  
gatalinka – 5.5.  
glista (kišna) – 2.2.  
gmazovi – 3.  
golać (puž) – 4.2.  
gubavica (žaba) – 5.4.  
gujavica – 2.3.  
gušteri – 3.2.  
gušterica (siva) – 3.2.2.  
guž – 3.1.6.  
hrženica (smeđa) – 5.3.  
jazavac – 1.8.  
jelen – 1.7.  
jež – 1.12.  
kišna glista – 2.2.  
kolutićavci – 2.  
kornjača (barska) – 3.3.  
košuta – 1.7.1.  
krtica – 1.13.  
krvosasac – 3.1.6.  
kuna – 1.9.  
lasica – 1.10.  
lisica – 1.1.  
medvjed – 1.4.  
medvjedica – 1.4.1.  
mekušci – 4.  
miš – 1.14.  
miš (poljski) – 1.15.  
netopir – 1.18.  
pijavica – 2.1.  
pjegavi daždevnjak – 5.7.  
poljski miš – 1.15.  
poljski zec – 1.2.  
poskok – 3.1.4.  
puh – 1.20.  
punoglavac – 5.1.1.  
puž – 4.1.  
puž balavac – 4.2.  
puž golać – 4.2.  
riđovka – 3.1.2.  
riđovka (crna) – 3.1.3.  
rovka (šumska) – 1.16.  
sisavci – 1.  
siva gušterica – 3.2.2.  
sljepić – 3.2.1.  
smeđa hrženica – 5.3.  
srna – 1.6.  
srndać – 1.6.1.  
svinja (divlja) – 1.3.  
šišmiš – 1.18.

štakor – 1.17.  
 šumska rovka – 1.16.  
 tvor – 1.19.  
 ugristi (o zmiji) – 3.1.7.  
 vjeverica – 1.11.  
 vodozemci – 5.  
 vučica – 1.5.1.  
 vuk – 1.5.  
 zec (poljski) – 1.2.  
 zelembać – 3.2.3.  
 zelena žaba – 5.2.  
 zmija (opći naziv) – 3.1.1.  
 zmije – 3.1.  
 žaba – 5.1.  
 žaba gubavica – 5.4.  
 žaba (zelena) – 5.2.

### III. KAZALO ISTRORUMUNJSKIH OBLIKA

#### A. koje smo sami zabilježili

a – bilj. 24.  
 brájda – 1.15.  
 brájde – 1.15.  
 čela – 4.2.  
 čorav – 1.18.  
 čorave – 1.18.  
 čoravo – 1.18.  
 čuf – 3.1.4.  
 čela – 4.2.  
 čorav – 1.18.  
 čorava – 1.18.  
 čoravo – 1.18.  
 čuf – 3.1.4.  
 ćirimjš – 1.18.  
 ćorav – 1.18.

ćorav – 1.18.  
 ćorava – 1.18.  
 ćorava – 1.18.  
 ćorave – 1.18.  
 ćoravo – 1.18.  
 ćoravo – 1.18.  
 daždevnáak – 5.6.  
 de – 1.15.; 1.18.  
 dǐblá – 1.3.  
 dǐblé – 1.3.  
 dǐblí – 1.3.  
 din – 1.15.  
 dǐvja – 1.3.  
 dǐvje – 1.3.  
 dǐvji – 1.3.  
 dǐvía – 1.3.  
 dǐvle – 1.3.  
 dǐvli – 1.3.  
 dǐvli pork – 1.3.  
 dǐvlú pork – 1.3.  
 far de – 4.2.  
 fǎrl – 5.1.1.  
 γler – 1.20.  
 glǐsta – 2.2.  
 γlǐsta – 2.2.  
 glǐste – 2.2.  
 glǐstina – 2.1.  
 go – 4.2.  
 go puž – 4.2.  
 gol – 4.2.  
 gol puž – 4.2.  
 gola – 4.2.  
 gole – 4.2.  
 goli puž – 4.2.  
 gujina – bilj. 24.  
 gujine – 3.1.1.



- gušćer – 5.6.  
 gušćer – 5.6.; 5.6.  
 gušćerica – 3.2.2.  
 gušćerica – 3.2.2.  
 gušćerice – 3.2.2.  
 gušćerice – 3.2.2.  
 gušćeru negru – 5.6.  
 gušćeru za ploje – 5.6.  
 guž – 3.1.6.  
 ġirīn – 5.1.1.  
 hǫrt – 1.13.  
 hrǫstava žǫba – 5.4.  
 jǫzavǫc – 1.8.  
 jazvǫc – 1.8.  
 jelen – 1.7.  
 jez – 1.12.  
 jež – 1.12.  
 kǫckε – 3.1.1.1.  
 kǫčka – 3.1.1.1.  
 kǫčka ku čufu – 3.1.4.  
 kǫčka na riġe – 3.1.2.  
 kafǫtast – 5.3.  
 kafǫtasta – 5.3.  
 kafǫtasta žǫba – 5.3.  
 kafǫtastε – 5.3.  
 kafǫtasto – 5.3.  
 kǫsa – 4.2.  
 kǫse – 4.2.  
 kǫrnǫča – 3.3.  
 kǫrt – 1.13.  
 kǫrtica – 1.13.  
 kǫrtīna – 1.13.  
 kǫrtīne – 1.13.  
 kǫsarica – 5.2.  
 kǫšica – 5.2.  
 kǫšice – 5.2.  
 kǫšice – 5.2.  
 košuta – 1.7.1.  
 košutε – 1.7.1.  
 kravosas – 3.1.6.  
 ku – 3.1.4., 3.3.  
 kǫna – 1.9.; bilj. 9  
 kǫne – bilj. 9  
 kunīca – 1.9.  
 kunīce – 1.9.  
 kunīce – 1.9.  
 lǫsica – 1.10.  
 lǫsice – 1.10.  
 lisīca – 1.1.  
 lisīce – 1.1.  
 lijverica – 1.11.  
 lijverice – 1.11.  
 lijzavǫc (pužu) – 4.2.  
 ľepur – 1.2.  
 ľerm – 2.3.  
 lup – 1.5.  
 lupa – 1.5.1.  
 lupε – 1.5.1.  
 lupica – 1.5.1.  
 lupīce – 1.5.1.  
 m- – bilj. 24.  
 medved – 1.4.  
 medvid – 1.4.  
 medvidīca – 1.4.1.  
 medvidīce – 1.4.1.  
 mik – 5.1.1.  
 mīka – 5.1.1.  
 mīke – 5.1.1.  
 mīke žǫbice – 5.1.1.  
 mlīkar – 3.1.6.  
 morǫǫk – 5.6.  
 muckǫ – 3.1.7.

- mučkà – 3.1.7.  
 muckât – bilj. 24.  
 na – 3.1.2.  
 na rige (káčka) – 3.1.2.  
 negra – 5.6.  
 neyra – 5.6.  
 negru – 5.6.  
 neyru – 5.6.  
 negru (šárpelu) – 3.1.3.  
 nopta – 1.18.  
 nopte – 1.18.  
 nopte – 1.18.  
 nu – bilj. 24.  
 orb – 1.18.  
 orba – 1.18.  
 orbε – 1.18.  
 orbu soreč – 1.18.  
 os – 3.3.  
 pantigâna – 1.17.  
 pantigâne – 1.17.  
 pauciņε – bilj. 19.  
 paučič – 3.1.4.  
 paučina – bilj. 19.  
 p̄auk – 3.1.4.  
 p̄auk – 3.1.4.  
 paulņiči – 3.1.4.  
 p̄avug – 3.1.4.  
 p̄avuk – 3.1.4.  
 pavužina – bilj. 19.  
 pavuljīn – 3.1.4.  
 pemint – 1.15.  
 pijavica – 2.1.  
 pijavice – 2.1.  
 plōje – 5.6.  
 plōje – 5.6.  
 pode pul̄ pode soreč – 1.18.  
 pode pul̄ ši pode sorec – 1.18.  
 pode pul̄ ši pode soreč – 1.18.  
 pokrovâte (žâbe) – 3.3.  
 pork – 1.3.  
 pork (d̄iv̄li) – 1.3.  
 pork (d̄iv̄lu) – 1.3.  
 poskok – 3.1.4.  
 pucole – 1.19.  
 puh – 1.20.  
 pul̄ – 1.18.  
 pul̄ina de nopte – 1.18.  
 puž – 4.1.  
 puž – 4.1.  
 pužu cela голу – 4.2.  
 pužu far de kâse – 4.2.  
 pužu gol – 4.2.  
 pužu lizavεc – 4.2.  
 r̄iga – 3.1.2.  
 r̄ige – 3.1.2.  
 r̄ige (káčka na) – 3.1.2.  
 serp – 3.1.3.  
 s̄arna – 1.6.  
 s̄arne – 1.6.  
 s̄arnâk – 1.6.1.  
 slepič – 3.2.1.  
 slipic – 3.2.1.  
 slipic – 3.2.1.  
 slipič – 3.2.1.  
 sorec – 1.14.  
 sorecu din pemint – 1.15.  
 soreč – 1.14.; 1.15.  
 soreč (orbu)  
 soreču de brajdi – 1.15.  
 soreču orb – 1.18.  
 spuž – 4.1.  
 spužu gol – 4.2.

šârpe – 3.1.1.  
 šârpel – 3.1.3.  
 šîrpelu negru – 3.1.3.  
 šerp – 3.1.3.  
 ši – 1.18.  
 šîreč – 1.14.  
 tartaruga – 3.3.  
 tartaruge – 3.3.  
 tvor – 1.19.  
 urs – 1.4.  
 úrsa – 1.4.1.  
 vĕrde – 3.2.3.  
 vĕrde – 3.2.3.  
 vĕrde gušćerice – 3.2.3.  
 vĕverica – 1.11.  
 vodeňâce – 3.1.5.  
 vodeňâča – 3.1.5.  
 vodeňâče – 3.1.5.  
 vodeňâk – 3.1.5.  
 za – 5.6.  
 zabĭc – 5.1.1.  
 zelembâč – 3.2.3.  
 zelen – 3.2.3.  
 zelena – 3.2.3.  
 zelena žâba – 5.2.  
 zĕlena žâba – 5.2.  
 zĕlena žâbica – 5.2.  
 zelene – 3.2.3.  
 zeleno – 3.2.3.  
 zelenbor – 3.2.3.  
 zelenâk – 3.2.3.  
 žâba – 5.1.  
 žâbe – 5.1.  
 žâba hrâstova – 5.4.  
 žâba ku osu – 3.3.  
 žâbe hrâstove – 5.4.

žâbe pokrovâte – 3.3.  
 žâbe vĕrde – 5.2.  
 žabĭč – 5.1.1.  
 žabĭc – 5.1.1.

## B. iz literature

ačela – 4.2.  
 cacică – 3.1.1.  
 câcîche – 3.1.1.  
 câčca – 3.1.1.  
 câčkĕ – 3.1.1.  
 câćce – 3.1.1.  
 cârtine – 1.13.  
 câsa – 4.2.  
 casă – 4.2.  
 case – 4.2.  
 câșĕ – 4.2.  
 câșĕ – 4.2.  
 câțca – 3.1.1.  
 câțkĕ – 3.1.1.  
 cósîte – 5.2.  
 cosîțĕ – 5.2.  
 cuâsa – 4.2.  
 cunița – 1.9.  
 cunițĕ – 1.9.  
 ča – 4.2.  
 čâ – 4.2.  
 čĕla – 4.2.  
 dívĭa – 1.3.  
 dívĭi – 1.3.  
 dívli – 1.3.  
 divľ – 1.3.  
 divľe – 1.3.  
 dívľĕ – 1.3.  
 divľi – 1.3.  
 dívľi – 1.3.

gherm – 2.3.	lesite – 1.1.
gherme – 2.3.	liepur – 1.2.
glisete – 2.2.	lisitse – 1.1.
γ'er – 1.20.	lisița – 1.1.
γ'erm – 2.3.	lisița – 1.1.
γ'ermu – 2.3.	lisița – bilj. 2
go – 4.2.	lisițe – 1.1.
gol – 4.2.	lisite – 1.1.
gola – 4.2.	lisite – 1.1.
golă – 4.2.	lišită – 1.1.; bilj. 2
góle – 4.2.	lišite – 1.1.
golę – 4.2.	lizí – 4.2.
gu.ine – 3.1.1.	lup – 1.5.
gúšcher – 3.2.2.	lupă – 1.5.1.
gušćerite – 3.2.2.	lupe – 1.5.1.
gúšt'er – 3.2.2.	lupite – 1.5.1.
guštšerite – 3.2.2.	lupóne – 1.5.1.
guž – 3.1.6.	l'epur – 1.2.
γuž – 3.1.6.	l'epur – 1.2.
iazbât – 1.8.	l'epuric – 1.2.
iazbeț – 1.8.	l'epurit – 1.2.
ielen – 1.7.	l'epurita – 1.2.
iepur – 1.2.	l'epurite – 1.2.
ierm – 2.3.	l'erm – 2.3.
ierme – 2.3.	Íerm – 2.3.
jëlen – 1.7.	l'ermu – 2.3.
jërm – 2.3.	medved – 1.4.
jërmu – 2.3.	medvid – 1.4.
ježu – 1.12.	medvid – 1.4.
jaba – 5.1.	medvidite – 1.4.1.
jabe – 5.1.	mic – 5.1.1.
jabe – 5.1.	mica – 5.1.1.
kátša – 3.1.1.	mică – 5.1.1.
koása – 4.2.	miche – 5.1.1.
krtine – 1.13.	mik – 5.1.1.
kunitse – 1.9.	mike – 5.1.1.

- míķe – 5.1.1.  
 moro – 5.6.  
 mučcà – 3.1.7.  
 mučcà – 3.1.7.  
 mušcà – 3.1.7.  
 mušcà – 3.1.7.  
 muřcà – 3.1.7.  
 neághra – 5.6.  
 né/a/gra – 5.6.  
 neágra – 5.6.  
 neágrã – 5.6.  
 neagrã – 5.6.  
 néghru – 5.6.  
 neyra – 5.6.  
 negre – 5.6.  
 négre – 5.6.  
 negre – 5.6.  
 negre – 5.6.  
 néyro – 5.6.  
 négru – 5.6.  
 néyru – 5.6.  
 nopte – 1.18.  
 nópte – 1.18.  
 orb – 1.18.  
 orba – 1.18.  
 orbã – 1.18.  
 orbe – 1.18.  
 orbę – 1.18.  
 orbę – 1.18.  
 os – 3.3.  
 pantigãne – 1.17.  
 pãvuc – 3.1.4.  
 pãvug – 3.1.4.  
 pãvug(u) – 3.1.4.  
 pló.ĵa – 5.6.  
 ploie – 5.6.  
 ploje – 5.6.  
 plóje – 5.6.  
 plųóĵa – 5.6.  
 po – 1.18.  
 po de – 1.18.  
 pode – 1.18.  
 póde – 1.18.  
 porc – 1.3.  
 puj – 4.1.  
 puliu – 1.18.  
 pul' – 1.18.  
 puz – 4.1.  
 puž – 4.1.  
 sârna – 1.6.  
 sârne – 1.6.  
 sârniac – 1.6.1.  
 slipícu – 3.2.1.  
 soreț – 1.14.  
 spuj – 4.1.  
 șarpe – 3.1.1.  
 șârpe – 3.1.1.  
 șârpe – 3.1.1.  
 șarpélu – 3.1.1.  
 șerp – 3.1.3.  
 șerp – 3.1.3.  
 șoárpe – 3.1.3.  
 șorec – 1.14.  
 șorece – 1.14.  
 șóreč – 1.14.  
 șoreću – 1.14.  
 șóreț – 1.14.  
 șorețu – 1.14.  
 șoric – 1.14.  
 țela – 4.2.  
 uos – 3.3.  
 urs – 1.4.

ursoña – 1.4.1.	jazavac – 1.8.
ursóné – 1.4.1.	kafě – 5.3.
úrsu – 1.4.	kora – 3.3.
verde – 3.2.3.	körtica – 1.13.
verde – 3.2.3.	korňâča – 3.3.
vérde – 3.2.3.	kôrňáča – 3.3.
vodeñac – bilj. 21.	kose – 5.2.
vodeñók – bilj. 21.	kosice – 5.2.
vuž – 3.1.6.	košuta – 1.7.1.
zelen – 3.2.3.	krãsta – 5.4.
zelén – 3.2.3.	krãsta – 5.4.
zelena – 3.2.3.	krãstav – 5.4.
zeléna – 3.2.3.	krava – 3.1.6.
zeléneč – 3.2.3.	lãsica – 1.10.
zeleno – 3.2.3.	miš – 1.18.
zelenák – 3.2.3.	mlekar – bilj. 23.
žaba – 5.1.	*mlikar – 3.1.6.
	mlikar – bilj. 23.
	mliko – 3.1.6.
	moro – 5.6.
	pokrov – 3.3.
	poskočit(i) – 3.1.4.
	pùh – 1.20.
	pùh – 1.20.
	sørna – 1.6.1.
	*sørniak – 1.6.1.
	sisat(i) – 3.1.6.
	slep – 3.2.1.
	slip – 3.2.1.
	puíć – bilj. 14.
	tartarùga – 3.3.
	veverica – 1.11.
	viverica – 1.11.
	voda – 3.1.5.
	za – 5.6.
	zelen – 3.2.3.

#### IV. KAZALO ČAKAVSKIH OBLIKA

##### A. koje smo sami zabilježili

cuf – 3.1.4.
čuf – 3.1.4.
*ćirimiš – 1.18
ćorav – 1.18.
*ćoravi miš – 1.18.
divji – 1.3.
divlí – 1.3.
glíst – 2.2.
glísta – 2.2.
glístina – 2.2.
guja – 3.1.1.
harta – bilj. 31.
hrãsta – 5.4.
hrãsta – 5.4.
hrãstav – 5.4.

**B. iz literature**

- brājda – 1.15.  
 brājda – 1.15.  
 brājdi – 1.15.  
 čörav – 1.18.  
 čörav – 1.18.  
 d'ìblí prasàts – 1.3.  
 d'ìmlí prasàts – 1.3.  
 d'ìvlí pràsac – 1.3.  
 d'ìvlí prasàc – 1.3.  
 göli pùž – 4.2.  
 göli pùž – 4.2.  
 gravosàts – 3.1.6.  
 guīna – 3.1.1.  
 gùja – 3.1.1.  
 gūjā – 3.1.1.  
 gujet'ina – bilj. 18.  
 gūjina – 3.1.1.  
 gujina – 3.1.1.  
 güşcer – 3.2.2.  
 güşcerica – 3.2.2.  
 güşcerica – 3.2.2.  
 güştaritsa – 3.2.2.  
 güşter – 3.2.2.  
 guž – 3.1.6.  
 gūž – 3.1.6.  
 hartòn – bilj. 31.  
 hrt – 1.13.  
 jàz<sup>o</sup>āvac – 1.8.  
 jàzbac – 1.8.  
 j'a:zbec – 1.8.  
 jàzvac – 1.8.  
 jàzvac – 1.8.  
 jelen – 1.7.  
 jèlen – 1.7.  
 jêš – 1.12.  
 jêž – 1.12.  
 jêž – 1.12.  
 kãča – 3.1.1.  
 kačak – 3.1.1.  
 kãčak – 3.1.1.  
 kãčka – 3.1.1.  
 kaška – 3.1.1.  
 kòrt – 1.13.  
 kòrtica – 1.13.  
 kòsa – 5.2.  
 kòsa – 5.2.  
 kòsica – 5.2.  
 kòsitsa – 5.2.  
 kràstača (žàba) – 5.4.  
 kravosac – 3.1.6.  
 kravosàc – 3.1.6.  
 kravosas – 3.1.6.  
 kravosàts – 3.1.6.  
 kravošac – 3.1.6.  
 krt – 1.13.  
 křt – 1.13.  
 křt'ina – 1.13.  
 křt'itsa – 1.13.  
 kunā – 1.9.  
 kūnā – 1.9.  
 kun'ica – 1.9.  
 lāsica – 1.10.  
 lesica – 1.1.  
 les'ica – 1.1.  
 lis'itsa – 1.1.  
 listi – 4.2.  
 listi – 4.2.  
 mēdved – 1.4.  
 medvèt – 1.4.  
 medvìd – 1.4.

medvìt – 1.4.  
 mīš (slīpi) – 1.18.  
 mōra – 5.6.  
 mòro – 5.6.  
 mōro – 5.6.  
 pantagana – 1.17.  
 pantigāna – 1.17.  
 pantigàna – 1.17.  
 pījavica – 2.1.  
 pījavitsa – 2.1.  
 pījavitsa – 2.1.  
 pījovitsa – 2.1.  
 po mīša-po tīča – 1.18.  
 po tīča po mīša – 1.18.  
 pò tīča pò mīša – 1.18.  
 pokrovača – 3.3.  
 pòskok – 3.1.4.  
 prasàts (dìblí)– 1.3.  
 prasàts (dìmlí) – 1.3.  
 prāsac (dìvlí)– 1.3.  
 prasãc (dìvlí) – 1.3.  
 pùcola – 1.19.  
 pùh – 1.20.  
 pùž – 4.1.  
 slepić – 3.2.1.  
 slēpić – 3.2.1.  
 slīpats – 3.2.1.  
 slīpats – 3.2.1.  
 slīpàts – 3.2.1.  
 slīpi mīš – 1.18.  
 slīpić – 3.2.1.  
 slīpić – 3.2.1.  
 slīpīt – 3.2.1.  
 smēga žàba – 5.3.  
 spùž – 4.1.  
 srna – 1.6.

srna – 1.6.  
 špùš – 4.1.  
 špùž – 4.1.  
 tvòr – 1.19.  
 tvôr – 1.19.  
 vodenjača – 3.1.5.  
 vodenāča – 3.1.5.  
 vodenāk – 3.1.5.  
 vuška – bilj. 22.  
 xřtina – 1.13.  
 xřtīna – 1.13.  
 zelebâc – 3.2.3.  
 zelena žaba – 5.2.  
 zēlena žaba – 5.2.  
 zelēna žaba – 5.2.  
 zelena žabica – 5.2.  
 zelenac – 3.2.3.  
 zelenac – 3.2.3.  
 zelenbâc – 3.2.3.  
 zelenbar – 3.2.3.  
 zelentâr – 3.2.3.  
 žàba – 5.1.  
 žàba koroñàča – 3.3.  
 žàba kràstača – 5.4.  
 žàba s kôron – bilj. 28.  
 žabìc – 5.1.1.

## V. KAZALO RUMUNJSKIH OBLIKA

### A. dačkorumunjskih (i standardnorumunjskih)

acel – 4.2.  
 acela – 4.2.  
 cāsã – 4.2.  
 cãrtiță – 1.13.  
 ciuf – bilj. 20.



ciup – bilj. 20.  
 cosiță – 5.2.  
 de – 4.2.  
 fãrã – 4.2.  
 gol – 4.2.  
 goálã – 4.2.  
 gúšter – bilj. 27.  
 iépure – 1.2.  
 lup – 1.5.  
 mic – 5.1.1.  
 micã – 5.1.1.  
 mușcã – 3.1.7.  
 neágrã – 5.6.  
 négru – 5.6.  
 noápte – 1.18.  
 oárbã – 1.18.  
 orb – 1.18.  
 os – 3.3.  
 pãmânt – 1.15.  
 ploáie – 5.6.  
 pol – bilj. 14.  
 porc – 1.3.  
 pui – 1.18.  
 șárpe – 3.1.1.  
 șarpe-orb – 3.2.1.  
 ši – 1.18.  
 șoárece – 1.14.  
 urs – 1.4.  
 ursõãñe – bilj. 6  
 vérde – 3.2.3.  
 viérme – 2.3.

### B. arumunjskih

ațel – 4.2.  
 cãsã – 4.2.  
 ciuf – bilj. 20.

cusíță – 5.2.  
 di – 4.2.  
 fãrã – 4.2.  
 gol – 4.2.  
 goálã – 4.2.  
 gúštir – bilj. 27.  
 guštiriță – bilj. 27.  
 gústur – bilj. 27.  
 lépure – 1.2.  
 lup – 1.5.  
 lupoán'e – bilj. 7  
 mi'șcu – 3.1.7.  
 múșcu – 3.1.7.  
 neágrã – 5.6.  
 négru – 5.6.  
 noápte – 1.18.  
 n'ic – 5.1.1.  
 n'icã – 5.1.1.  
 oárbã – 1.18.  
 órbu – 1.18.  
 os – 3.3.  
 pimíntu – 1.15.  
 ploáie – 5.6.  
 pórcu – 1.3.  
 pul'ïũ – 1.18.  
 șárpe – 3.1.1.  
 șoáric – 1.14.  
 ši – 1.18.  
 úrsu – 1.4.  
 'varmi – 2.3.  
 veárde – 3.2.3.  
 'vermu – 2.3.

### C. meglenorumunjskih

cãsã – 4.2.  
 cusítsã – 5.2.

di – 4.2.  
 dif – bilj. 5  
 div – bilj. 5  
 farã – 4.2.  
 fãr – 4.2.  
 fõr – 4.2.  
 gol – 4.2.  
 goãlã – 4.2.  
 gúšťir – bilj. 27.  
 gušťiriťã – bilj. 27.  
 lísitsã – bilj. 3  
 lup – 1.5.  
 l'épur – 1.2.  
 l'épuri – 1.2.  
 lupoãñã – bilj. 7  
 mic – 5.1.1.  
 micã – 5.1.1.  
 mucicu – 3.1.7.  
 mútšcu – 3.1.7.  
 noãpti – 1.18.  
 pimínt – 1.15.  
 ploãjã – 5.6.  
 porc – 1.3.  
 porc-dif – bilj. 5  
 pul' – 1.18.  
 šãrpi – 3.1.1.  
 ši – 1.18.  
 šoáric – 1.14.  
 țela – 4.2.  
 ıórb – 1.18.  
 ıórbã – 1.18.  
 ıos – 3.3.  
 urs – 1.4.  
 ursãñiã – bilj. 6  
 veárdi – 3.2.3.  
 vjãrd – 3.2.3.

## VI. KAZALO OBLIKA IZ DRUGIH IDIOMA

### A. slovenski

#### a. koje smo sami zabilježili

kãča – 3.1.1.  
 sãrnãk – 1.6.1.

#### b. iz literature

puh – bilj. 16

### B. hrvatski

jãzavac – 1.8.  
 mlječara – 3.1.6.  
 mlječarica – 3.1.6.  
 mljekara – 3.1.6.  
 mljekarica – 3.1.6.  
 pauk – 3.1.4.  
 pavuk – 3.1.4.  
 po – 1.18.  
 poskõčiti – 3.1.1.  
 pòskok – 3.1.1.  
 tvõr – 1.19.  
 tvòr – 1.19.  
 vuž – 3.1.6.; bilj. 22  
 žaba korela – 3.3.  
 žaba korenjača – 3.3.  
 žaba kornjača – 3.3.  
 žaba skornjača – 3.3.

### C. mletački

brãida – 1.15.  
 ġi'rin – 5.1.1.  
 moro – 5.6.  
 pantegana – 1.17.  
 pantegãna – 1.17.  
 pantigana – 1.17.

‘putsola – 1.19.  
riga – 3.1.2.  
tartaruga – 3.3.  
zufo – 3.1.4.

#### **D. istriotski**

b’rajda – bilj. 10  
pjan’tada – bilj. 10

#### **E. talijanski**

girino – 5.1.1.  
orbettino – 3.2.1.

#### **F. engleski**

blind-worm – 3.2.1.

#### **G. njemački**

Blindschleiche

#### **H. grčki**

Pontikós – bilj. 11  
Póntos – bilj. 11

#### **I. latinski**

uncus – 3.1.4.

#### **J. bugarski**

div – bilj. 5

#### **H. indoeuropski**

\*Hank- – 3.1.4.  
\*Hṅk – 3.1.4.

#### **I. staroindijski**

aṅká – 3.1.4.

### **VII. KAZALO ETIMONA**

#### **A. latinskih**

braida – 1.15.  
casa – 4.2.  
cum – 3.1.4.; 3.3.  
de – 1.15.; 1.18.; 4.2.  
\*eece-illu – 4.2.  
fōras – 4.2.  
glere – 1.20.  
īn – 1.15.  
lēpōrem – 1.2.  
lēpus, -ōre – 1.2.  
lūpus – 1.5.  
maurus – 5.6.  
\*miccus – 5.1.1.  
\*muccicāre – 3.1.7.  
mūccūlāre – 3.1.7.  
mūccus – 3.1.7.  
mus pōntīcus – 1.17.  
nīger – 5.6.  
nōx, nōcte – 1.18.  
ōrbus – 1.18.  
ōssum – 3.3.  
pavīmēntum – 1.15.  
\*plōia – 5.6.  
pōrcus – 1.3.  
pūllus – 1.18.  
\*pūtium – 1.19.  
rīga – 3.1.2.  
\*serpes, -is – 3.1.1.  
sīc – 1.18.  
sōrex, -īce – 1.14.  
tartaruca(m) – 3.3.  
ūrsus – 1.4.  
vērmis – 2.3.  
zuppfa – 3.1.4.

**B. staroslavenskih**

\*daxor'ь – 1.19.  
 \*divъ – 1.3.  
 \*elę – 1.7.  
 \*elene – 1.7.  
 \*ežь – 1.12.  
 \*glista – 2.2.  
 \*golъ – 4.2.  
 \*gqž – 3.1.6.  
 \*gija – 3.1.1.  
 \*guščerъ – 3.2.2.  
 \*kačiti – 3.1.1.  
 \*kora – 3.3.  
 \*korsta – 5.4.  
 \*korva – 3.1.6.  
 \*kosa – 5.2.  
 \*košuta – 1.7.1.  
 \*krъtъ – 1.13.  
 \*kuna – 1.9.  
 \*lasica – 1.10.  
 \*lęsti – 4.2.  
 \*lisa – 1.1.  
 \*lisъ – 1.1.  
 \*lisica – 1.1.  
 \*medvędъ – 1.4.  
 \*melko – 3.1.6.  
 \*myšь – 1.18.  
 \*na – 3.1.2.  
 \*pa(v)kъ – 3.1.4.  
 \*pъjq – 2.1.  
 \*pъlsti – 4.1.

\*pъlxъ – 1.20.  
 \*pъlзъ – 4.1.  
 \*piti – 2.1.  
 \*pokrovъ – 3.3.  
 \*polъ – 1.18.  
 \*s(ъ)kočiti – 3.1.4.  
 \*sъrna – 1.6.  
 \*sъsati – 3.1.6.  
 \*skakati – 3.1.1.  
 \*skočiti – 3.1.1.  
 \*slępъ – 3.2.1.  
 \*vęverica – 1.11.  
 \*virdis – 3.2.3.  
 \*voda – 3.1.5.  
 \*vqžь – 3.1.6.  
 \*za – 5.6.  
 \*zelenъ – 3.2.3.  
 \*žaba – 5.1.

**C. Inih****1. grčkih**

tartarūchos – 3.3.

**2. turskih**

kahve – 5.3.  
 kjor – 1.18.

**3. perzijskih**

kūr – 1.18.  
 qahvah – 5.3.

BIBLIOGRAFIJA S KRATICAMA

- ARJ - *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I-XXIII, JAZU (danas HAZU) Zagreb, 1880-1976.
- BBT - Nikola Velčić, *Besedar Bejske Tramuntane*, Mali Lošinj – Beli – Rijeka, 2003.
- BOE - Giuseppe Boerio, *Dizionario del dialetto veneziano*, Martello Editore, Milano, 1971. (pretisak mletačkoga izdanja iz 1856.)
- BREHM - Alfred Edmund Brrehm, *Kako žive životinje*, Rijeka, 1966.
- CB - Đurđica Ivančić-Dusper, *Crikveniški besedar*, Crikvenica, 2003.
- ČDO - Janneke Kalsbeek, *The Čakavian Dialect of Orbanici near Žminj in Istria*, Editions Rodopi B. V., Amsterdam-Atlanta, 1998.
- ČL - Mate Hraste & Petar Šimunović, *Čakavisches-deutsches Lexicon*, knj. I, Böhlau Verlag, Köln-Wien, 1979.
- DAR - Matilda Caragiu Marioțeanu, *Dicționar aromân*, I (A-D), Editura Enciclopedică, Bukurešt, 1997.
- DDAr - Tache Papahagi, *Dicționarul dialectului aromân*, Editura Academiei Republicii Populare Romîne, Bukurešt, 1963.
- DELI-cd - Manlio Cortelazzo & Paolo Zolli, *Dizionario Etimologico della Lingua Italiana*, Bologna, 1999. (izdanje na CD-u)
- DER - Alejandro Cioranescu, *Diccionario etimológico rumano*, Tenerife, Madrid, 1966.
- DEX - *Dicționarul explicativ al limbii române*, Univers Enciclopedic, Bukurešt, 1998.
- DIr - Richard Sârbu & Vasile Frațiță, *Dialectul istroromân*, Editura Amarcord, Temišvar, 1998.
- DMr - Theodor Capidan, *Meglenoromâni III, Dicționar meglenoromân*, Bukurešt, bng.
- DRI - Josif Popovici- *Dialectele romîne*, IX: Dialectele romîne din Istria, partea a 2<sup>A</sup> (texte Ei glosar), Halle A. D. S., Editura autorului, 1909.
- DULR - Lazăr Șineanu, *Dicționar universal al limbii române*, I-V, Mydo Center, Iași 1995.-1996.
- FOC - Folia Onomastica Croatica
- GČP - Slavko Malnar, *Pamenjek. Govor u čabarskom kraju*, Čabar, 2002.
- GDDT - Mario Doria, *Grande dizionario del dialetto triestino*, Trst 1984.
- HAZU - Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
- HER - Alemko Gluhak, *Hrvatski etimološki rječnik*, Zagreb, 1993.
- ID - Josip Ribarić, *O istarskim dijalektima*, Pazin, 2002.
- ILA - Goran Filipi & Barbara Buršić Giudici, *Istriotski lingvistički atlas*, Znanstvena udruuga Mediteran, Pula, 1998.
- IrE I. - Goran Filipi, *Istrorumunjske etimologije I.: "slezena"*, FOC, 11, Zagreb, 2002. (u tisku).
- IrG - Arthur Byhan, *Istrorumänisches Glossar*, u Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache, IV, Leipzig, 1899., str. 174-396.

IrHR - August Kovačec, *Istrorumunjsko-hrvatski rječnik s gramatikom i tekstovima*, Znanstvena udruga Mediteran, Pula, 1998.

IrLA - Goran Filipi, *Istrorumunjski lingvistički atlas / Atlasul Lingvistic Istroromân / Atlante Linguistico Istrorumenô* (u tisku pri Znanstvenoj udruzi Mediteran Pula - izlazak iz tiska predviđa se koncem 2002.)

JAZU - Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti

MALGI - Radu Flora, *Micul Atlas Lingvistic Al Graiurilor Istroromâne*, Bukurešt, 2003.

NSSA - Dušan Jakomin, *Narečni slovar Sv. Antona pri Kopru*, Trst, 1955.

PI - Šime Ružić Sudčev, *Pičan i pičònski idiomi*, C. A. S. H., Pula, 1999.

RČGNV - Josip M. Sokolić - Kozarić, Gojko M. Sokolić - Kozarić, *Rječnik čakavskog govora Novog Vinodolskog*, Rijeka - Novi Vinodolski, 2003.

REW - W. Meyer-Lübke, *Romanisches etymologisches Wörterbuch*, Carl Winter - Universitätsverlag, Heidelberg, 1972.

RGK - Tomislav Maričić Kukljičanin, *Rječnik govora mjesta Kukljiće*, Matica hrvatska, Zadar, 2000.

RGV - Blaž Jurišić, *Rječnik govora otoka Vrgade*, II, JAZU (danas HAZU) Zagreb, 1973.

RHJ - *Rječnik hrvatskoga jezika*, Zagreb, 2000.

RLG - Marijan Milevoj, *Gonan po nase (rječnik labinskog govora)*, samonaklada, Pula, 1992.

SBPG - Franc Novak, Vilko Novak, *Slovar beltinskega prekmurskega govora*, Murska Sobota, 1996.

SES - Marko Snoj, *Slovenski etimološki slovar*, Ljubljana, 1997.

Sr - Sextil Pușcariu, *Studii istroromâne*, III, Cvltvra Națională, Bukurešt, 1929.

SKOK - Petar Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I-IV, JAZU (danas HAZU) Zagreb, 1971-1974.

SR - Milan Moguš, *Senjski rječnik*, Zagreb - Senj, 2002.

TIr - Traian Cantemir, *Texte istroromîne*, Editura Academiei Republicii Populare Romîne, Bukurešt, 1959.

VDP - Vera Glavinić, *Vocabolario del dialetto istroveneto di Pola*, Pula, 2000.

VEHR - Željko Bujas, *Veliki englesko-hrvatski rječnik*, Zagreb, 1999.

VG - Enrico Rosamani, *Vocabolario giuliano*, LINT, Trst, 1999.

Vir - Ioan Maiorescu, *Itinerario in Istria e vocabolario istriano-romeno*, Edizioni Parnaso, Trst, 1996.

VISS - Sergij Šlenc, *Veliki italijansko-slovenski slovar*, Ljubljana, 1997.

VNSS - Doris Debenjak, Božidar Debenjak, Primož Debenjak, *Veliki nemško-slovenski slovar*, Ljubljana, 1993.

## ETIMOLOGIE ISTRORUMENE VI: FAUNA I (ANIMALI DI BOSCO E QUELLI DI CAMPO)

### *Riassunto*

Il presente saggio tratta una cinquantina di zoonimi che riguardano gli animali di bosco e di campagna nelle parlate istrorumene. I vocaboli sono stati raccolti durante le interviste per l'IrLA con le verifiche successive. Accanto alle forme raccolte si riportano anche quelle segnate nei repertori istrorumeni a noi disponibili. Ogni zoonimo viene paragonato alle forme simili nelle parlate ciacave o venete vicine. Le voci appartenenti al corpus rumeno, si paragonano con le forme degli altri tre dialetti rumeni (dacorumeno, arumeno e meglenorumeno).

Solo dodici (24%) zoonimi sono nostrani, con in più qualche sintagma ibrido (che potrebbe anche essere calcato secondo i modelli ciacavi - p. es. *divlu pork* vs. *divla sviña*). Gli altri sono prestati dagli idiomi ciacavi. I termini d'origine veneta (tarnne forse la forma *girin*) sono entrati nelle parlate istrorumene indirettamente (con la mediazione ciacava).

Alla fine del lavoro troviamo gli indici: I Indice dei nomi scientifici; II Indice dei termini croati; III Indice delle forme istrorumene; IV Indice delle forme ciacave; V. Indice delle forme rumene; VI. Indice delle forme dagli altri idiomi; VI Indice degli etimi.

**Parole chiave:** dialettologia, etimologia, istrorumeno, ciacavo, zoonimi

## GORAN FILIPI: ISTRIAN-RUMANIAN ETYMOLOGY VI. FAUNA I (FOREST AND FIELD ANIMALS)

### *Summary*

The article discusses zoonyms for forest and field animals in Istrian-Rumanian idioms collected on site mainly during IrLA surveys and later analyses. Besides the collected zoonyms, there are similar or equal forms from Istrian-Rumanian lexical repertories at our disposal. Each item is accompanied with an etymology which was obtained by comparison of surrounding speeches, Chakavian and Istrian-Venetian. If a word is local, then three parallel forms in the other dialects are offered. At the end of the article there are indexes: I. System of names; II. Croatian specialised terms; III. Istrian-Rumanian forms; IV. Chakavian forms; V. Rumanian forms; VI. Forms in other idioms; and VII. Etymons.

**Key words:** dialectology, etymology, Istrian-Rumanian, Chakavian, zoonyms.

Podaci o autoru:

Goran Filipi, redovni profesor na Odsjeku za talijanski jezik i književnost Filozofskog fakulteta u Puli, I. Matetića Ronjgova 1, tel.: 052/211-510

Kućna adresa: Vrčevan 21, 52120 Medulin